

Prognoza oddziaływania na środowisko

Anna Maj, Andrzej Sułkowski

07.2011

Dla potrzeb:

- ✓ zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla obszarów określonych Uchwałą nr XXII/161/09 z dnia 24 sierpnia 2009 roku, zmieniona uchwałą VI/50/11 z dnia 25 maja 2011 roku

„OIKOS” Pracownia Ochrony Środowiska
Andrzej Sułkowski
ul. Św. Andrzeja Boboli 1; 31-408 Kraków
012 418 11 15
502 638 556
asulkowski.oikos@gmail.com

Pracownia Ochrony Środowiska
Andrzej Sułkowski

31-408 Kraków ul. Świętego Andrzeja Boboli 1

tel. 012 418 11 15 tel.kom. 502 638 556 mail: asulkowski.oikos@gmail.com

Prognoza oddziaływania na środowisko

dla:

zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy
Wieczfnia Kościelna

Autorzy:

Anna Maj
Andrzej Sułkowski

Kraków 2011

Spis treści

1	Wprowadzenie	5
1.1	Podstawa prawna	5
1.2	Cel opracowania	5
1.3	Zakres przedmiotowy (przestrzenny) opracowania	5
1.4	Zakres merytoryczny opracowania	5
1.5	Metodyka opracowania	6
1.6	Materiały wejściowe	6
1.7	Obowiązujące akty prawa ochrony środowiska	6
2	Funkcjonowanie środowiska	8
2.1	Położenie	8
2.2	Rzeźba terenu i budowa geologiczna	8
2.3	Surowce mineralne	10
2.4	Gleby	12
2.5	Wody	12
2.5.1	Wody powierzchniowe	12
2.5.2	Zagrożenie powodziowe	12
2.5.3	Wody podziemne	13
2.6	Warunki klimatyczne	13
2.7	Szata roślinna	14
2.8	Świat zwierząt	17
2.8.1	Awifauna	17
2.8.2	Gatunki lęgowe.	17
2.8.3	Gatunki migrujące.	18
2.9	Krajobraz	18
3	Stan środowiska	20
3.1	Zanieczyszczenia powietrza	20
3.1.1	Jakość powietrza według oceny rocznej wykonywanej przez WIOŚ	20
3.1.2	Lokalne źródła zanieczyszczeń	20
3.2	Jakość wód	23
3.2.1	Klimat akustyczny	23
4	Problemy ochrony środowiska	23
4.1	Stan prawnej ochrony środowiska	23
4.1.1	Zieluńsko – Rzęgnowski Obszar Chronionego Krajobrazu	23
4.1.2	Inne obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów szczególnych	24
4.1.3	Obszary poddane ochronie na podstawie przyjętych programów i planów	24
4.1.4	Ochrona dóbr kultury materialnej i dziedzictwa historycznego	25
4.2	Dotychczasowe zmiany środowiska, tendencje zmian	26
4.3	Obszary problemowe	26
4.4	Potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji niniejszego dokumentu	27
5	Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	28
5.1	Zawartość dokumentu	28
5.2	Cel sporządzenia dokumentu	28
5.3	Przeznaczenie terenów	28
5.4	Powiązania z innymi dokumentami	28
6	Przewidywane skutki środowiskowe realizacji ustaleń zmiany studium w dyspozycji merytorycznej	30
6.1	Różnorodność biologiczna	30
6.2	Ludzie	32
6.2.1	Ochrona standardów akustycznych	32
6.2.2	Ochrona jakości powietrza atmosferycznego	33
6.2.3	Lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	33
6.3	Wody	34
6.3.1	Wody podziemne	34
6.3.2	Wody powierzchniowe	35
6.3.3	Rozwiązania infrastrukturalne – odprowadzanie ścieków	35
6.4	Powierzchnia ziemi - gleby	35
6.5	Krajobraz	37
6.5.1	Współczynniki zainwestowania	37

6.5.2	Inne ustalenia	38
6.5.3	Elektrownia wiatrowa	38
6.6	Zasoby naturalne	39
6.7	Zabytki	39
6.8	Dobra materialne	40
6.8.1	Ochrona przed powodzią	40
6.8.2	Strefa bezpieczeństwa wyznaczona dla elektrowni wiatrowej	40
7	Przewidywane skutki środowiskowe realizacji ustaleń zmiany studium w dyspozycji przestrzennej	40
7.1	Zabudowa mieszkaniowo – usługowa	41
7.1.1	Windyki	42
7.1.2	Michalinowo	44
7.1.3	Uniszki - Cegielnia	45
7.1.4	Wieczfnia – Kolonia - zabudowa letniskowa	46
7.2	Tereny zabudowy produkcyjno - usługowej	48
7.2.1	Uniszki – Cegielnia	48
7.2.2	Uniszki – Cegielnia	50
7.2.3	Kuklin, Michalinowo	52
7.2.4	Michalinowo	55
7.3	Tereny eksploatacji kruszywa naturalnego	56
7.3.1	Uniszki Gumowskie	57
7.3.2	Korekta granic obszaru eksploatacji kruszyw w sołectwach Wieczfnia – Kolonia, Grzybowo, Bąki, Kuklin, Windyki	59
7.4	Elektrownia wiatrowa (Pełtowo, Kulany, Wieczfnia Kościelna, Bąki, Kuklin, Wieczfnia - Kolonia, Michalinowo, Windyki, Grzybowo, Uniszki - Cegielnia, Uniszki Zawadzkie)	61
7.4.1	Klimat akustyczny	62
7.4.2	Krajobraz	62
7.4.3	Wpływ na awifaunę	63
7.4.4	Wpływ na Obszary NATURA 2000	64
7.5	Uniszki Zawadzkie i Uniszki - Cegielnia - miejsce pamięci historycznej	66
7.6	Droga ekspresowa- z rozbudową drogi krajowej nr 7	69
7.7	Inne zmiany zidentyfikowane na rysunku studium a nie wymienione w uchwale z dnia 25 maja 2011 roku (wymienione we wcześniejszych uchwałach w sprawie studium)	72
7.7.1	Instalacja odzysku odpadów komunalnych - Uniszki - Cegielnia	72
7.7.2	Teren eksploatacji kopalin - Grzybowo	73
7.7.3	Kulany	74
8	Ocena projektowanych zmian – zestawienie zbiorcze	76
9	Ocena wpływu zmiany studium na obszary chronione	76
10	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	78
11	Propozycje korekty zapisu ustaleń studium	78
12	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	78
13	Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia	78
14	Streszczenie	79

1 WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie sporządzono dla projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego terenów Gminy Wiecznia Kościelna. Projekt opracowały Panie Zofia Tyszkiewicz oraz Józefina Marciniak, ul. Różana 4, Ciechanów.

1.1 Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.62.627, z późn. zmianami).
2. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.199.1227).
3. Ustawa z dnia. 27 marca 2003 r. O planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.80.717, z późn. zmianami).
4. Inne przywoływane w treści opracowania.

1.2 Cel opracowania

Podstawowym celem prognozy jest eliminacja rozwiązań i ustaleń niemożliwych do przyjęcia ze względu na negatywne skutki dla środowiska lub zagrożenia dla zdrowia mieszkańców. Jej zadaniem jest identyfikacja i ocena najbardziej prawdopodobnych wpływów na biofizyczne i zdrowotne warunki środowiska w warunkach realizacji ustaleń zawartych w zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

1.3 Zakres przedmiotowy (przestrzenny) opracowania

Zmiana studium, której przedmiotem jest niniejsze opracowanie, dotyczy wprowadzenia zmian funkcjonalnych dla wybranych i wymienionych w kolejnych uchwałach (określających zmianę) terenów. Ostatnią z uchwał była uchwała nr VI/50/11 Rady Gminy Wiecznia Kościelna z dnia 25 maja 2011 r.. Określono w niej tereny objęte zmianą i założenia określone dla metodyki zapisu studium (zmiany dostosowawcze do obecnego stanu prawnego).

1.4 Zakres merytoryczny opracowania

Zakres i stopień szczegółowości prognozy został uzgodniony zgodnie z art.53 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisko i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. nr 199 poz.1227) z:

- Regionalną Dyрекcyj Ochrony Środowiska w Warszawie, pismem z dnia 24 marca 2010 znak RDOŚ-14-WOOŚ-I-DC-7041-157/10 (dot. Uchwały Rady Gminy Nr XXII/161/09), z dnia 25 marca 2010 znak RDOŚ-14-WOOŚ-I-DC-7041-158/10 (dot. Uchwały Rady Gminy Nr XXV/181/09), z dnia 25 marca 2010 znak RDOŚ-14-WOOŚ-I-DC-7041-159/10 (dot. Uchwały Rady Gminy Nr XXIV/177/09), z dnia 24 marca 2010 znak RDOŚ-14-WOOŚ-I-DC-7041-160/10 (dot. Uchwały Rady Gminy Nr XXIV/183/10), z dnia 8 lica 2011 roku znak WOOŚ-I.411.194.2011.ARM, (dot. Uchwały Rady Gminy Rady Gminy Nr VI/50/11)
- Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Warszawie, pismem z dnia 16 marca 2010 roku znak ZNS.711-572-1/10.GC, 12 marca 2010 znak ZNS.711-503-1/10.GC, 12 marca znak ZNS.711-542-1/10.GC, 1 marca 2010 znak ZNS.711-541-1/10.GC.

1.5 Metodyka opracowania

Prognose sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych i graficznych, analiz jakościowych wykorzystujących dostępne wskaźniki stanu środowiska oraz identyfikacji i wartościowania skutków przewidywanych zmian w środowisku.

Analizy przeprowadzone w ramach prognozy oparto na założeniach, że:

- na terenie objętym zmianą studium obowiązujące ustalenia w zakresie terenów zabudowy mieszkaniowej zostały zrealizowane dotychczas w znacznym stopniu. Stanem odniesienia dla analizy porównawczej, w zakresie posiadanych informacji jest rzeczywisty stan środowiska. W zakresie pozostającym poza obszarem posiadanych informacji poprzestano na opisie spodziewanych skutków.
- W trakcie realizacji nie nastąpią istotne odstępstwa od warunków i wymogów zawartych w ustaleniach zmiany studium.

Analizy przeprowadzone w niniejszym opracowaniu nie obejmowały związków uchwały stanowiącej o zakresie zmiany a ujawnionymi na rysunku projektu zmianami przeznaczenia terenów oraz zapisem projektu studium.

1.6 Materiały wejściowe

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów miejscowości gminy Wiecznia Kościelna (Uchwała Nr VIII/44/07 Rady Gminy w sprawie uchwalenia MPZP) z dnia 14 sierpnia 2007 (DZ.U Woj.M nr 208 z dnia 14 października 2007 poz.5976) wraz z:
 - Opracowaniem ekofizjograficznym do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Wiecznia Kościelna, Zofia Tyszkiewicz, Bożena Fałęcka, 2005 r.
 - Prognozą oddziaływania na środowisko, 2006 r.
- Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wiecznia Kościelna uchwalone w dniu 28 grudnia 2001 r. Uchwałą Rady Gminy Wiecznia Kościelna Nr VI/59/2001 r.
- Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wiecznia Kościelna,
- Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Mławskiego z uwzględnieniem lat 2012-2015,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego 2004.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy do 2014 r
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do Roku 2020
- Program Możliwości Wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Mazowieckiego przyjęty przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w dniu 9 października 2006 r.
- Plan Rozwoju Lokalnego i Strategii Gminy Wiecznia Kościelna na lata 2005 - 2006 i 2007-2013
- Zespół elektrowni wiatrowych w rejonie Wieczni Kościelnej, Analiza historyczna obszaru, mgr Roman Marcinek, Kraków 2010
- Wstępna ocena (screening) lokalizacji farmy wiatrowej między Uniszkami Zawadzkimi, Windykami i Wiecznią Kościelną pod względem jej potencjalnego negatywnego oddziaływania na awifaunę, Krzysztof Kujawa, Turew, grudzień 2010 (nazywana dalej „screeningiem”).

1.7 Obowiązujące akty prawa ochrony środowiska

Dz.U.2008.25.150 -j.t.;, ustawa, 2001.04.27; Prawo ochrony środowiska.

Dz.U.2007.75.493; ustawa, 2007.04.13; Zapobieganie szkodom w środowisku i ich naprawa.

Dz.U.2008.199.1227; ustawa, 2008.10.03; Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie, udział społeczeństwa w ochronie środowiska oraz oceny oddziaływania na środowisko.

Dz.U.2010.16.87; rozp., 2010.01.26; Wartość odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu.

Dz.U.2008.47.2811; rozp., 2008.03.03; Poziomy niektórych substancji w powietrzu.
Dz.U.2005.239.2019 -j.t.; ustawa, 2001.07.18; Prawo wodne.
Dz.U.2006.137.984; rozp., 2006.07.24; Warunki, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego.
Dz.U.2002.176.1455; rozp., 2002.10.04; Wymagania, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych.
Dz.U.2002.176.1454; rozp., 2002.10.04; Wymagania, jakim powinny odpowiadać morskie wody wewnętrzne i wody przybrzeżne będące środowiskiem życia skorupiaków i mięczaków.
Dz.U.2005.228.1947 -j.t.; ustawa, 1994.02.04; Prawo geologiczne i górnicze.
Dz.U.2001.110.1190, ustawa, 2001.07.27; Zm.: ustawa - Prawo geologiczne i górnicze.
Dz.U.2006.32.220; rozp., 2006.02.14; Złoża wód podziemnych zaliczonych do solanek, wód leczniczych i termalnych oraz złoża innych kopalin leczniczych, a także zaliczenie kopalin pospolitych z określonych złóż lub jednostek geologicznych do kopalin podstawowych.
Dz.U.2004.121.1266 -j.t.; ustawa, 1995.02.03; Ochrona gruntów rolnych i leśnych.
Dz.U.2002.165.1359; rozp., 2002.09.09; Standardy jakości gleby oraz standardy jakości ziemi.
Dz.U.2007.106.729; rozp., 2007.06.04; Ustalanie wartości wskaźnika hałasu LDWN.
Dz.U.2007.210.1535; rozp., 2007.11.07; Zm.: rozporządzenie w sprawie ustalania wartości wskaźnika hałasu LDWN.
Dz.U.2007.120.826; rozp., 2007.06.14; Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.
Dz.U.2009.151.1220 -j.t.; ustawa, 2004.04.16; Ochrona przyrody.
Dz.U.2010.77.510; rozp., 2010.04.13; Siedliska przyrodnicze oraz gatunki będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteria wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000.
Dz.U.2004.168.1765; rozp., 2004.07.09; Gatunki dziko występujących grzybów objętych ochroną.
Dz.U.2004.168.1764; rozp., 2004.07.09; Gatunki dziko występujących roślin objętych ochroną.
Dz.U.2004.220.2237, rozp., 2004.09.28; Gatunki dziko występujących zwierząt objętych ochroną.
Dz.U.2001.92.1029; rozp., 2001.08.14; Określenie rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie.
Dz.U.2007.39.251 -j.t.; ustawa; 2001.04.27; Odpady.
Dz.U.2007.228.1685; rozp., 2007.11.14; Proces odzysku R10.
Dz.U.2006.49.356; rozp., 2006.03.21; Odzysk lub unieszkodliwianie odpadów poza instalacjami i urządzeniami.
Dz.U.2004.128.1347; rozp., 2004.05.13; Warunki, w których uznaje się, że odpady nie są niebezpieczne.
Dz.U.2001.112.1206; rozp., 2001.09.27; Katalog odpadów.
Dz.U.2005.236.2008 -j.t.; ustawa, 1996.09.13; Utrzymanie czystości i porządku w gminach.
Dz.U.2003.80.717; ustawa, 2003.03.27, Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.
Dz.U.2004.118.1233; rozp., 2004.04.28; Zakres projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
Dz.U.2003.164.1587; rozp., 2003.08.26; Wymagany zakres projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
Dz.U.2001.38.454; rozp., 2001.03.29; Ewidencja gruntów i budynków.
Dz.U.2006.156.1118 -j.t.; ustawa, 1994.07.07; Prawo budowlane.
Dz.U.2002.75.690; rozp., 2002.04.12; Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.
Dz.U.2005.243.2063; rozp., 2005.11.21; Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie.
Dz.U.2000.63.735; rozp., 2000.05.30; Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie.
Dz.U.1999.43.430; rozp., 1999.03.02; Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.
Dz.U.1997.132.877; rozp., 1997.10.07; Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie.
Dz.U.2003.120.1133; rozp., 2003.07.03; Szczegółowy zakres i forma projektu budowlanego.
Dz.U.1998.126.839; rozp., 1998.09.24; Ustalanie geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych.
Dz.U.2004.257.2573; rozp., 2004.11.09; Określenie rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko.
Dz.U.2008.193.1194 -j.t.; ustawa, 2003.04.10; Szczególne zasady przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.

2 FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA

2.1 Położenie

Położona w północnej części Województwa Mazowieckiego Gmina Wieczfnia Kościelna należy do Powiatu Mławskiego i sąsiaduje z dwoma gminami należącymi do Województwa Warmińsko-Mazurskiego: Iłowo (Powiat Działdowski), Janowiec Kościelny (Powiat Nidzicki), oraz z czterema gminami w Powiecie Mławskim: Szydłowo, Dzierzgowo, Mława.

Fig.2.1. Położenie administracyjne gminy Wieczfnia Kościelna
(<http://mapa.targeo.pl/gmina/gmina%20Wieczfnia%20Ko%59Bcielna,688891>).

Gmina zajmuje 11981 ha z czego większość (77,8%) powierzchni stanowią tereny rolne, lasy pokrywają 15, 7% powierzchni gminy. Spośród przeznaczenia pozostałych 6,5% terenów najwięcej powierzchni zajmują tereny komunikacyjne (2,4%) - przez wschodnią część gminy przebiega droga krajowa nr 7 Chyżne - Gdańsk, ponadto gmina posiada bogatą sieć dróg powiatowych i gminnych.

2.2 Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Według podziału fizyczno - geograficznego J. Kondrackiego obszar gminy Wieczfnia Kościelna jest położony w makroregionie Niziny Północnomazowieckiej, w północnej części mezoregionu - Wzniesienia Mławskie. Charakterystyczną cechą jest tu występowanie wałów kemowych i morenowych, których powstanie związane jest z najmłodszymi fazami zlodowaceń. Połodowcowy charakter regionu kreuje równinno - falisty krajobraz i choć brak tu jezior rzeźba terenu przypomina młody krajobraz pojezierny. Przeważająca część gminy położna jest na wysokości od 140 do 180 m n. p. m.. Najwyższe wzniesienia, sięgające 200 m n. p. m. znajdują się w okolicach Turowa. Brak tu śmielszych form, nachylenie stoków waha się w granicach 5 - 10%. W rzeźbie zaznaczają się szerokie i płaskie doliny cieków powierzchniowych; Wieczfnianki i Orzyca, w mniejszym stopniu Mławki.

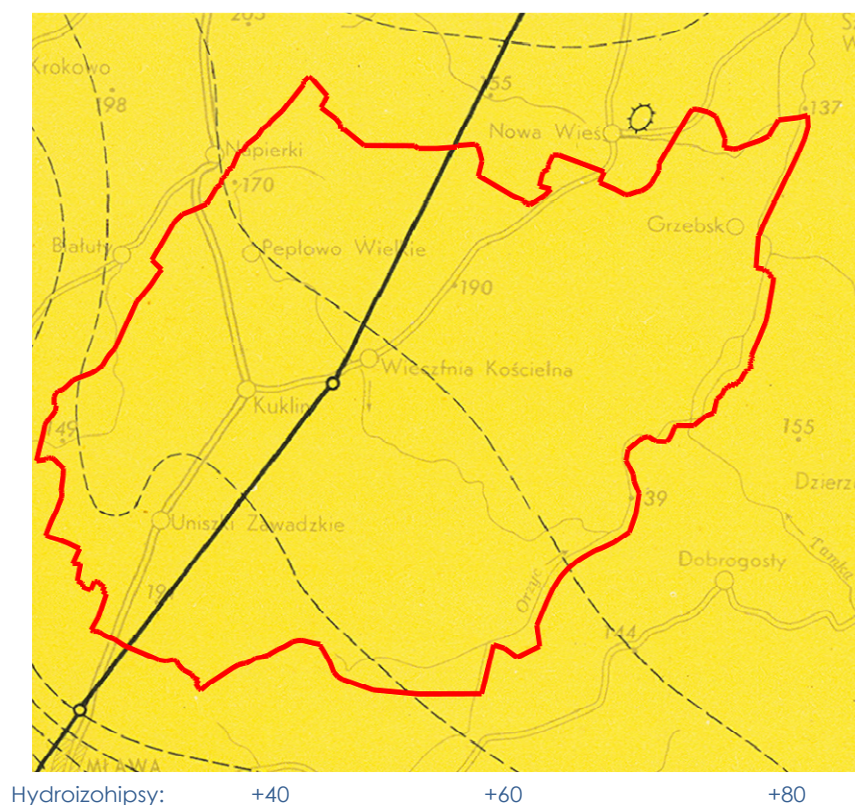

Fig.2.2. Mapa geologiczna Polski (B – mapa bez utworów czwartorzędowych, ark. 29 B – Mława, A. Bałuk 1976).

Starsze podłoże obszaru budują trzeciorzędowe utwory o miąższości sięgającej 200 m (fig. 2.2 i 2.3). Są to na ogół iły i mułki z przewarstwieniami piasków, często mułkowatych oraz drobnoziarniste piaski z wkładkami ilastymi. Zawierające lokalnie cienkie pokłady węgla brunatnego. Utwory pliocenu są porożcinane a ich powierzchnia (strop) silnie zdeformowana na skutek działania lądolodu i późniejszą erozję lodowcową.

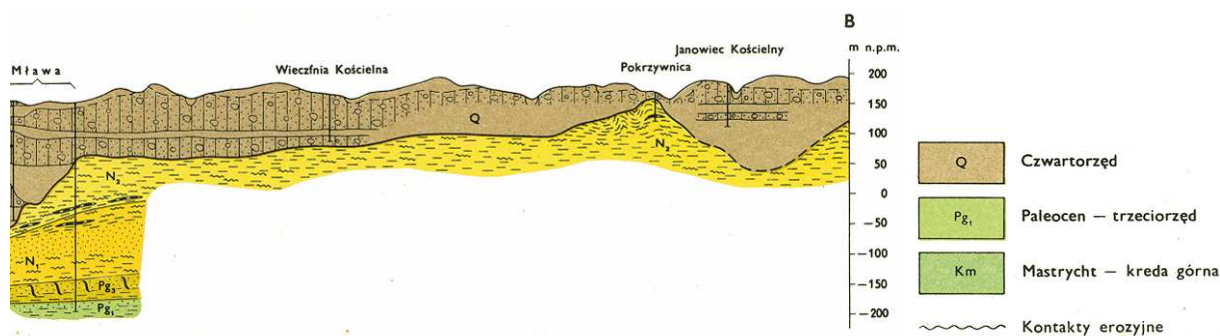

Fig.2.3. Przekrój geologiczny.

Osady czwartorzędowe (fig. 2.4) pokrywają starsze podłoże ciągłą okrywą o miąższości przekraczającej 200 m. W profilu identyfikuje się osady glacialne, wodnolodowcowe oraz zastoiskowe zlodowaceń:

- południowopolskich, reprezentowane przez piaski i gliny. Osady te wypełniają obniżenia warstw podczwartorzędowych, nie pojawiając się na powierzchni.
- Środkowopolskich – ropy i mułki zastoiskowe, gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe. Ich miąższość dochodzi do 30 m. Na największej powierzchni rozprzestrzenione są utwory zlodowacenia Warty – stadiu Mławy (jednego z trzech stadiów tego zlodowacenia). Reprezentują je piaski i żwiry wodnolodowcowe, gliny zwałowe ropy i mułki.
- Osady zlodowaceń północnopolskich reprezentowane są przez piaszczysto – żwirowe sandrowe. Na ich powierzchni zalegają pokrywy piasków eolicznych.

Najmłodszymi utworami są torfy oraz piaski i namuły dolin rzecznych. W dolinie Orzyca, w górnym biegu rzeki, na wysokości Grzebska grubość torfów dochodzi niemal 3,5 m.

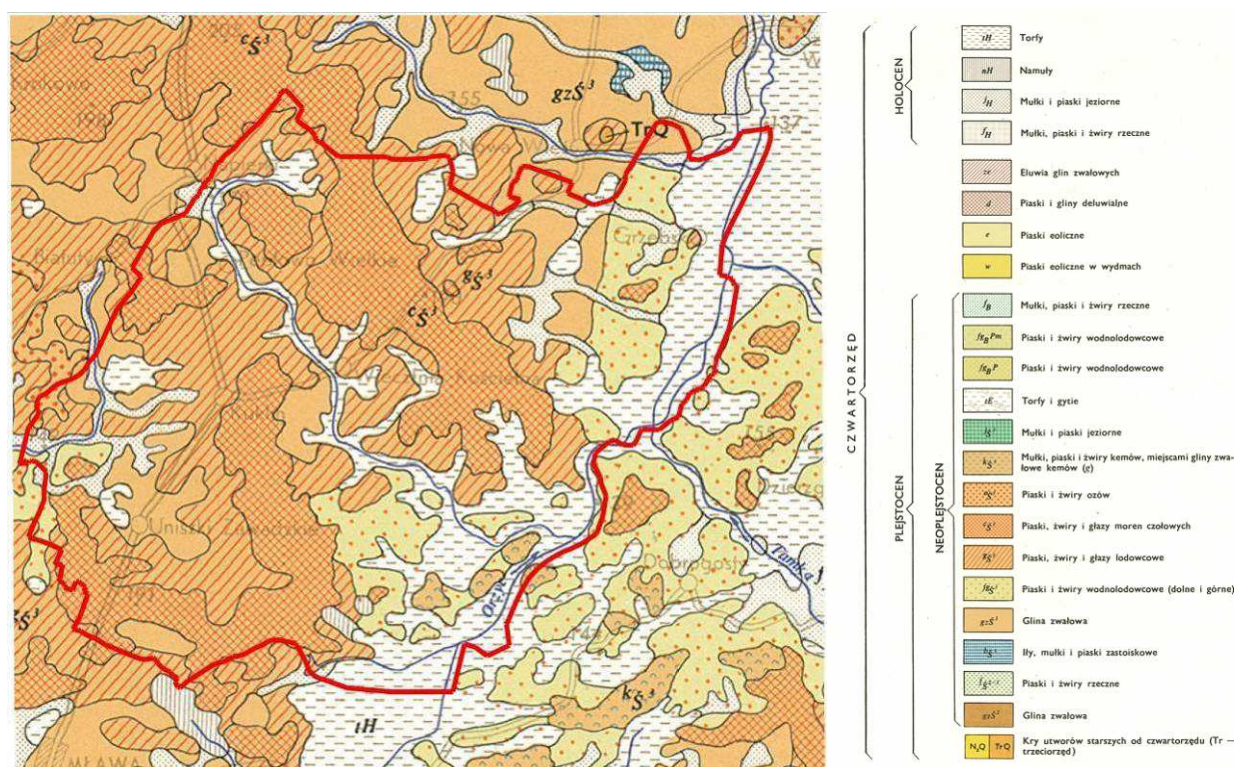

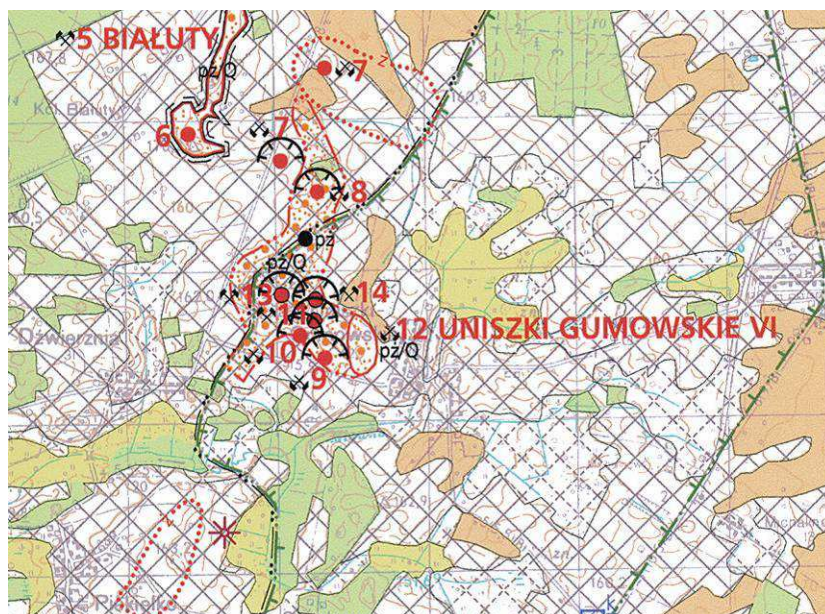
Fig.2.4. Mapa geologiczna Polski (A – mapa utworów powierzchniowych, ark. 29 A – Mława, A. Bałuk 1976).

2.3 Surowce mineralne

Na terenie gminy Wiecznia Kościelna eksploatowane są wyłącznie surowce okruchowe – złoża czwartorzędowych piasków i żwirów.

Złoża o większych zasobach występują w pobliżu miejscowości Kołakowo i Uniszki Gumowskie. Te w okolicach Kołakowa są największymi udokumentowanymi złożami na terenie gminy – szacuje się je na 1045 tys. ton. Kolejnym pod względem zasobności są złoża w pobliżu Uniszek Gumowskich – udokumentowane złoża szacuje się na 508 tys. ton oraz Kołakowo II – 470 tys. ton.

Nie uzyskano informacji o udokumentowaniu na terenie gminy innych złóż. W tabeli poniżej podano podstawowe dane dla złóż eksploatowanych obecnie (tab. 2.1).

9 złoże UNISZKI GUMOWSKIE III (C.) pż/Q

10 złoże UNISZKI GUMOWSKIE IV (C.) pż/Q

11 złoże UNISZKI GUMOWSKIE V (C.) pż/Q

— granica złoże o zasobach udokumentowanych w kategoriach A+B+C_i i C lub zarejestrowanych (C_i)

— granica obszaru perspektywicznego

.....p..... granica obszaru lub linia profilu o negatywnych wynikach rozpoznania (p - rodzaj kopaliny)

• złoże nie dające się odwzorować w skali mapy

Tab.2.1. Złóża kopalin – stan na 2003 rok

Oznaczenie na mapie	Złoże - nazwa	Kopalina	Stan zagospodarowania złoże
9	Uniszki Gumowskie III	piaski ze żwirem	zaniechane
10	Uniszki Gumowskie IV	piaski ze żwirem	zaniechane
11	Uniszki Gumowskie V	piaski ze żwirem	zaniechane
12	Uniszki Gumowskie VI	piaski ze żwirem	zaniechane
13	Uniszki Gumowskie VII	piaski ze żwirem	zagospodarowane
14	Uniszki Gumowskie VIII	piaski ze żwirem	zagospodarowane
	Uniszki Gumowskie		skreślone z bilansu
	Uniszki Gumowskie II		skreślone z bilansu

Tab.2.2. Rejestr terenów i obszarów górniczych w obszarze gminy (według Państwowego Instytutu Geologicznego, podano stan aktualny według wydanych koncesji).

Nr rejestru	Koncesja	Nazwa	Data decyzji	Powierzchnia OG / TG	Decyzja
10-7/5/363	RŚ.7510-10/2005	Końskowice II/1	2005-06-16	18674/59198	RŚ.7510-10/2005
VI/1/17	OSL.IV.7512/18/95	Uniszki Gumowskie III/3	1995-06-19	3698/9375	OSL.IV.7512/18/95
10-7/7/560	RŚ.7510-5/2008	Uniszki Gumowskie IV - pole A	2008-04-18	5551/27724	RŚ.7510-5/2008
10-7/8/709	RŚ.7510-28/2009	Uniszki Gumowskie IX - część pld	2009-07-07	7019/27953	RŚ.7510-28/2009
VI/1/75	OSL.IV.7512/4/97	Uniszki Gumowskie V - Pole	1997-04-07	5045/41685	OSL.IV.7512/4/97
VI/1/76	OSL.IV.7512/4/97	Uniszki Gumowskie V - Pole	1997-04-07	8234/41685	OSL.IV.7512/4/97

2.4 Gleby

Z piasków i glin zwałowych moreny czołowej, w lokalnych warunkach klimatycznych wytworzyły się (gleby):

- czarne ziemie (Grzebsk, Chmielewo, Turowo, Łęg, Kobiątki),
- pseudobielicowe (w centralnej, północnej, wschodniej i zachodniej części gminy).
Gleby te zajmują niewielką część powierzchni gruntów ornych - ok. 10%. W klasyfikacji bonitacyjnej zaliczają się do gleb klas IIIa, IIIb i IVa.
- Brunatne wyługowane i kwaśne (południowa część gminy).
- Gleby murszowo - mineralne i murszowo - torfowe, gleby torfowe, mady i czarne ziemie wykształciły się na aluwialach rzek; Orzyca i Wieczfnianki (w ograniczonym zasięgu w dolinach innych cieków i obniżeniach terenu). Użytkowane są jako użytki zielone – zajmują w przybliżeniu 30% użytków rolnych. W przeważającej części klasyfikowane są jako łąki i pastwiska średniej jakości (kompleks 2z).

Większość (ponad 70%) gruntów ornych na rozpatrywanym obszarze stanowią gleby słabe klasyfikowane do 6 - go (żytni słaby), 7 - go (żytni bardzo słaby), rzadziej do 9 - go (zbożowo-pastewny słaby) kompleksu.

W 100 - punktowej waloryzacji gruntów, według Instytutu Uprawy i Nawożenia Gruntów z Puław, grunty orne gminy zostały ocenione na 35,8 pkt. Użytkom zielonym przypisano 41,3 pkt. W Ocenie ogólnej wskaźnik jakości przestrzeni produkcyjnej wynosi 50,8.

2.5 Wody

2.5.1 Wody powierzchniowe

Obszar gminy Wieczfnia Kościelna w przeważającej części jest odwadniany głównie przez rzekę Orzyc oraz jej dopływ Wieczfniankę. Ta bierze swój początek w pobliżu Bonisławia, w północnej części gminy. Zachodnią część gminy odwadnia rzeka Mławka (dopływ rzeki Wkry), której źródło znajduje się w okolicach Uniszek Gumowskich.

Rzeka Orzyc, której 8,4 % biegu przypada na gminę Wieczfnia, płynie rozległą, z licznymi podmokłościami, południkowo usytuowaną doliną wzdłuż wschodniej granicy gminy. Wieczfnianka płynie rozszerzającą się z biegiem doliną zbierając wody z dość licznych drobnych cieków powierzchniowych i wprowadzonych do niej rowów melioracyjnych.

2.5.2 Zagrożenie powodziowe

Na rysunku studium (fig. 2.5) przedstawiono zasięg wód powodziowych o prawdopodobieństwie wystąpienia 5 i 1% (tzw. wody dwudziestoletniej i stuletniej). Przedstawienie dotyczy doliny Orzyca. W przeważającej części zagrożenie dotyczy terenów niezainwestowanych - łąk i pastwisk. Tylko w przypadku sołectwa Grzebsk zabudowa mieszkaniowa i gospodarcza jest oddalona o około 50 m od terenów narażonych na wystąpienie powodzi (w definicji zastosowanej w studium).

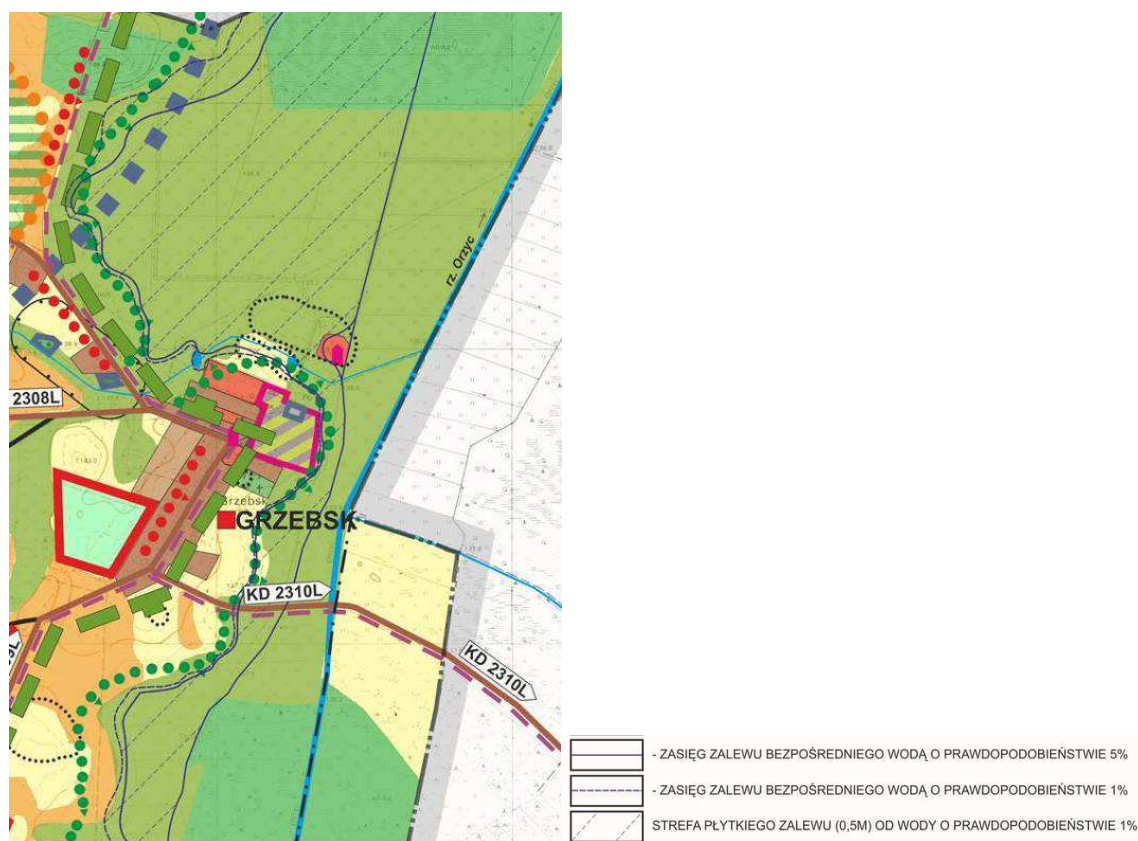

Fig.2.5. Fragment rysunku studium (projekt) z przedstawieniem terenów zagrożonych zalewem wód powodziowych.

2.5.3 Wody podziemne

W obrębie piętra czwartorzędowego wyróżniono dwa poziomy wodonośne; przypowierzchniowy oraz główny międzyglinowy poziom związany z osadami piaszczystymi zlodowaceń środkowopolskich.

Poziom przypowierzchniowy związany jest z występującymi na powierzchni osadami piaszczystymi pochodzenia lodowcowego oraz piaskami dolin rzecznych. Poziom ten ma znaczenie użytkowe wzdłuż doliny Orzyc. Główny użytkowy poziom wodonośny w utworach czwartorzędowych występuje na głębokości od 15 do 50, w obrębie wzgórz do 100 m pod poziomem terenu. Poziom ten zasilany jest bezpośrednio od powierzchni, co czyni go szczególnie podatnym na zanieczyszczenia.

W zachodniej części gminy wydzielono Główny Zbiornik Wód Podziemnych „Działdowo” – 214. Jest to zbiornik wód o bardzo dobrej jakości (Ia – Ic), warstwowy – warstwą międzymorenową i warstwą doliny kopalnej. Wody występują w ośrodku porowym na głębokości około 100 m. Zbiornik nie posiada szczegółowej dokumentacji hydrogeologicznej.

Słabo rozpoznany zbiornik wód podziemnych w utworach trzeciorzędowych został zaliczony do kategorii GZWP jako zbiornik „Subniecka Warszawska” o numerze 215. Jest to największy zbiornik wód artezyjskich w Polsce. On również nie posiada dokumentacji hydrogeologicznej.

2.6 Warunki klimatyczne

Gmina leży w zasięgu klimatu wielkich dolin (wg. Romera), w regionie mazursko – białostockim (Stachy). Średnia roczna temperatura powietrza kształtuje się na poziomie 7,2°C. Średnia temperatura lipca wynosi 18,5°C, w najchłodniejszym miesiącu roku - styczniu średnia temperatura wynosi -3,7°C. Okres wegetacyjny, ze średnią temperaturą powyżej 5°C, rozpoczyna się w połowie kwietnia i trwa ok. 210 dni.

Ukształtowanie powierzchni w niewielkim stopniu modyfikuje warunki w skali mikroklimatów. Tym niemniej w obniżeniach, szczególnie dolin rzecznych, mogą występować zastoiska chłodnego powietrza a co za tym idzie mgły (przy podwyższonej wilgotności).

Gmina Wieczfnia Kościelna położona jest na obszarze o najniższych opadach rocznych w kraju – suma rocznych opadów nie przekracza 550 mm.

Obszar charakteryzuje duża wietrzność (niewielki procent ciszy) i siła wiatru (fig. 2.6), szczególnie dotyczy to wiatrów z kierunków południowo – zachodnich.

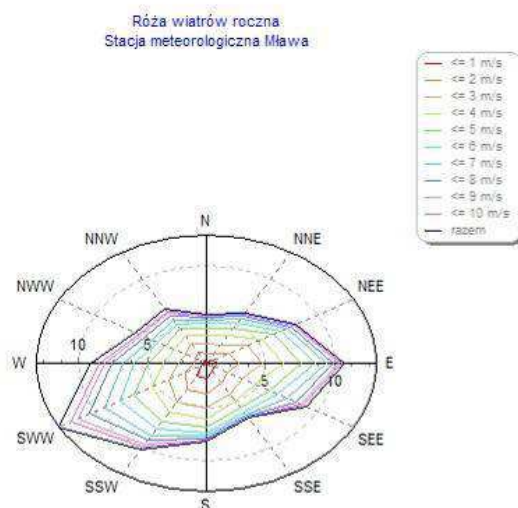

Fig.2.6. Roczna róża wiatrów – stacja meteorologiczna w Mławie.

2.7 Szata roślinna

Klimakсовymi zbiorowiskami roślinnymi w warunkach gminy są zbiorowiska leśne ze związków:

- łęg jesionowo - olszowy (*Fraxino – Alnetum*),
- grąd subkontynentalny (*Tilio – Carpinetum*, *Quercus – Carpinetum medioeuropaeum*),
- kontynentalny bór mieszany (*Quercus robur – Pinetum*),
- świetlistej dąbrowy (*Potentillo albae – Quercetum typicum*).

W toku działalności gospodarczej – rolniczej zbiorowiska naturalne zostały wyeliminowane i zastąpione uprawami lub przekształcone. Naturalne zbiorowiska występują w formie okrajków lub niewielkich fragmentów. Tak zatem na stosunkowo niewielkiej części powierzchni gminy (15,7%) występują drzewostany gospodarcze, często wtórnie wprowadzane jako zalesienia porolne. Charakteryzuje je ubogi skład gatunkowy (schemat nasadzeń), często brak pielęgnacji i generalnie niskie klasy wieku (kilkudziesięcioletnie, fot. 2.1). W wielu przypadkach nasadzenia stanowią monokultury – wyłącznie sosnowe lub brzożowe (fot. 2.2).

Fot.2.1. Drzewostany gospodarcze, w których gatunkiem głównym jest sosna. Jako domieszki w nasadzeniach stosowano dęba i brzozę.

Fot.2.2. Pozbawione zabiegów pielęgnacyjnych monokultury sosny lub brzozy.

Lasy zajmują najczęściej siedliska na glebach niskich klas bonitacyjnych. Większe, zwarte kompleksy leśne znajdują się głównie w rejonie wsi Turowo, Wieczfnia Kościelna, na zachód od wsi Pełtowo oraz w rejonie wsi Uniszki Gumowskie, Uniszki Zawadzkie i Uniszki – Cegielnia.

Fot.2.3. Łęgi w dolinach cieków powierzchniowych, pierwotnie wyeliminowane, zostały zastąpione wprowadzonymi sztucznie szpalerowymi nasadzeniami olszy czarnej.

Fot.2.4. Zadrzewienie przydrożne.

Często występujące zadrzewienia przydrożne pełnią raczej rolę krajobrazową niż środowiskową. Taka należy przypisywać nasadzeniom śródpolnym (zarówno drzew jak i krzewów).

Istotnym elementem szaty roślinnej opisywanego obszaru są występujące w dolinach rzek zbiorowiska łąkowe. Ze względu na większe trudności uprawy, te występujące w dolinie Orzycy, na torfach charakteryzują się bardziej zróżnicowanym składem gatunkowym niż łąki świeże w dolinach mniejszych cieków (podsiewane). Choć jedno i drugie zostały zmeliorowane.

2.8 Świat zwierząt

Fauna obszaru jest słabo opisana, za wyjątkiem (przynajmniej w części) awifauny, o czym dalej. Wczesną wiosną (marzec), podczas wizji terenowej łatwo zauważalne były głównie gatunki łowne. Zarówno w bezpośredniej obserwacji (fot. 2.5) jak i na podstawie zidentyfikowanych śladów stwierdzono obecność takich gatunków ssaków jak: dziki, sarny, zające, lisy. Podmokłe i wilgotne łąki w dolinach cieków są potencjalnie siedliskiem płazów i gadów.

Fot. 2.5. Sarny na żerowisku.

2.8.1 Awifauna

W związku z planowaną budową elektrowni wiatrowej zapoczątkowano (przywołany w literaturze „screening”) obserwacje mające na celu ustalenie możliwych oddziaływań przedsięwzięcia na środowisko, w tym, z natury rzeczy, szczególnie na ptaki. Jak dotąd przeprowadzono wstępne rozpoznanie na podstawie wizji terenowej oraz kwerendy materiałów (zarówno publikowanych jak i niepublikowanych). Obserwacje (kwerendę) prowadzono pod kątem identyfikacji gatunków lęgowych jak i migrujących, oraz ustalenia (wstępnie) ich liczebności.

2.8.2 Gatunki lęgowe.

Podczas jesiennych wizyt w terenie (w obszarze planowanej elektrowni wiatrowej) widziano typowy zestaw gatunków dla tego typu terenu w okresie jesiennym: zięba i jer (razem do 100 os.), dzwonec (10), szpak (30), kwiczoł (5), sierpówka (2), czajka (4), kruk (54), wrona (2), sroka (10) i myszołów (3). Zaobserwowano wysoką liczebność kruka, którego stado składające się z ok. 50 osobników, żerowało na stercie obornika. Nie stwierdzono występowania kolonii lęgowych czy miejsc, w których obserwowane byłyby koncentracje ptaków (żerowiska).

Prowadzone obserwacje (ze względu na okres, w którym go prowadzono – tylko jesienią) nie dały pełnego obrazu rzeczywistego stanu rzeczy. Dlatego też dla oceny liczebności i zróżnicowania awifauny w rejonie planowanej inwestycji posłużono się metodą teoretyczną wynikającą z prowadzonych obserwacji, których wyniki wskazują, że związki między strukturą krajobrazu a głównymi wartościami opisującymi awifaunę, czyli liczbą gatunków i zagęszczeniem ptaków, są na tyle ścisłe, że jest możliwe w pewnym stopniu przewidywanie wartości tych dwóch zmiennych na podstawie struktury krajobrazu.

Metoda ta oparta jest na obserwowanych zależnościach:

- dla określenia liczby gatunków: liczba gatunków zasiedlających określony teren zależy od powierzchni tego terenu. Jest ona liczona ze wzoru:

$$GAT = -5,5 + 23,7 \times \ln(POW)$$

gdzie GAT – liczba gatunków, POW – powierzchnia danego fragmentu (w km²).

- Dla określenia zagęszczenia gatunków; zagęszczenie jest zależne od udziału powierzchniowego lasów i zadrzewień. Zagęszczenie (wyrażone ilością gniazdujących par) liczy się ze wzoru:

$$ZAG = 10,77 \times ZADRZ + 57,4$$

gdzie ZAG – zagęszczenie (pary/100ha), ZADRZ – udział (% powierzchni) zadrzewień i zakrzewień w obrębie terenu objętego prognozą.

Można zatem zakładać, że w terenie planowanej elektrowni może gniazdować około 70 gatunków ptaków, przy zagęszczeniu 120 par/km². Z tym jednak, że zastosowana metoda nie odzwierciedla rzeczywistego przydatności siedlisk. W warunkach lokalnych (niewielkie rozdrobnienie zadrzewień i słaby rozwój zbiorowisk przejściowych) należy się spodziewać, że zarówno liczba gatunków, ich liczebność i zagęszczenie będą niższe niż to wynika z przedstawionych zależności. Niezależnie od błędu przyjętej metody nic nie wskazuje na to, aby obszar charakteryzował się wyższymi niż przeciętne (dla regionu) walorami.

2.8.3 Gatunki migrujące.

Największe koncentracje migrujących ptaków (Kartoteka Mazowiecko Świętokrzyskiego Towarzystwa Ornitologicznego, obserwacje własne autora) obserwowano w Dolinie Orzyca – poniżej Grzebska.

Obserwowano tu liczące po kilkaset sztuk stada gęsi i żurawi. O ile te pierwsze koncentrowały się w obrębie samej doliny a liczebność stad (żerujących i nocujących w obrębie doliny) była warunkowana wielkością zalewu wodami wezbraniowymi Orzyca (najliczniejsze stado liczyło około 6 tysięcy osobników). O tyle te drugie żerowały również w bezpośrednim otoczeniu doliny, ale na noclegowiska odlatywały w kierunku północnym (w obszarze województwa warmińsko – mazurskiego, zatem w kierunku przeciwnym niż położenie planowanej elektrowni).

W wyniku obserwacji stwierdzono, że Dolina Orzyca jest naturalnym korytarzem przelotów ptaków (zwłaszcza w okresie wiosennym), łączy doliny Wkry i Mławki oraz doliny Omulwii i Płodownicy.

Nie uzyskano informacji aby kiedykolwiek prowadzono badania dotyczące tras przelotów nad obszarem gminy. Potencjalnie położenie gminy (w konsekwencji terenu planowanej elektrowni) powoduje, że przeloty mogą mieć miejsce.

2.9 Krajobraz

Krajobraz gminy charakteryzuje obecność rozległych, szerokich wewnątrz krajobrazowych ograniczonych w zasadzie naturalnym ukształtowaniem powierzchni. Z racji zagospodarowania i wykorzystania przestrzeni, krajobrazy te należy zaliczyć do kategorii krajobrazów kulturowych (fot.2.6). Ich „naturalny” – polodowcowy charakter określiła historia geologiczna, której efektem jest obecność szerokich, wyrównanych garbów moreny czołowej lodowca oraz innych form świadczących o jego obecności w opisywanym terenie.

Fot.2.6. Widok z DK7 w kierunku północno – wschodnim, po lewej stronie zabudowa Uniszek Zawadzkich.

Harmonia tych krajobrazów bywa (jak na to wskazuje typ i wiek zabudowy) w ostatnim okresie zaburzana. Obok rozproszonej zabudowy mieszkaniowo – rolniczej pojawiają się duże obiekty związane z produkcją zwierzęcą (fot. 2.7).

Fot.2.7. Kurniki przy drodze Windyki – Uniszki Zawadzkie.

Cechą korzystną krajobrazów gminy jest dominacja zwartej, kolonijnej i zagrodowej zabudowy. Wiele spośród obiektów położonych w obrębie pierwotnych układów urbanistycznych miejscowości posiada wysoką wartość pod względem historycznym (zabudowa mieszkaniową przełomu w. XIX i XX w Długokątach, Kuklinie, Kulanach, Peptowie i Wieczni Kościelnej). Jednakże tylko niewielką ich część wpisano do rejestru zabytków.

3 STAN ŚRODOWISKA

3.1 Zanieczyszczenia powietrza

3.1.1 Jakość powietrza według oceny rocznej wykonywanej przez WIOŚ¹

Klasyfikacja stref (strefy wydziela się jako fragmenty obszaru, w tym wypadku województwa, dla których występuje zbliżony poziom zanieczyszczeń) wykonywana jest co roku, na podstawie oceny poziomu substancji w powietrzu a jej wynikiem jest określenie jednej klasy strefy ze względu na ochronę zdrowia i jednej klasy ze względu na ochronę roślin. Klasyfikacji stref dokonuje się dla każdego zanieczyszczenia oddzielnie, na podstawie najwyższych stężeń na obszarze każdej strefy.

Ocenę poziomu zanieczyszczeń powietrza w poszczególnych strefach wykonano w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w stacjach funkcjonujących w ramach wojewódzkiego programu monitoringu środowiska.

Obszar gminy Wiecznia Kościelna został włączony do strefy mazowieckiej (kod strefy PL.14.04). Wyniki oceny (według wyników publikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska) przedstawiono w na rysunku (fig. 3.1) i w tabeli 3.1, poniżej.

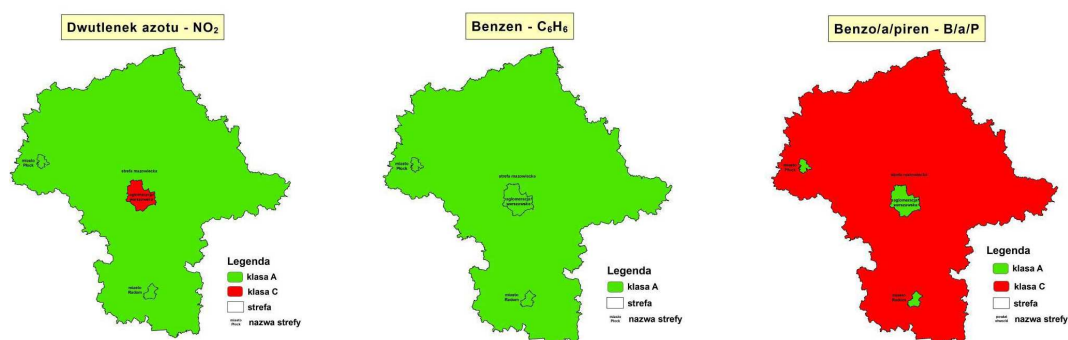

Fig.3.1. Mapy obrazujące wyniki rocznej oceny jakości powietrza wykonanej przez WIOŚ, za 2010 rok.

Tab.3.1.Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5
A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	A	C

Wyniki przeprowadzonej oceny wskazują, że w odniesieniu do substancji, w których przypadku strefa została zaliczona do klasy A – poziom stężeń tych substancji nie przekracza poziomów dopuszczalnych. W przypadku zaliczenia strefy do klasy C, poziom stężeń tych substancji, w tym przypadku; pyłu zawieszonego (PM10 i PM2,5) jest wyższy niż dopuszczalny.

3.1.2 Lokalne źródła zanieczyszczeń

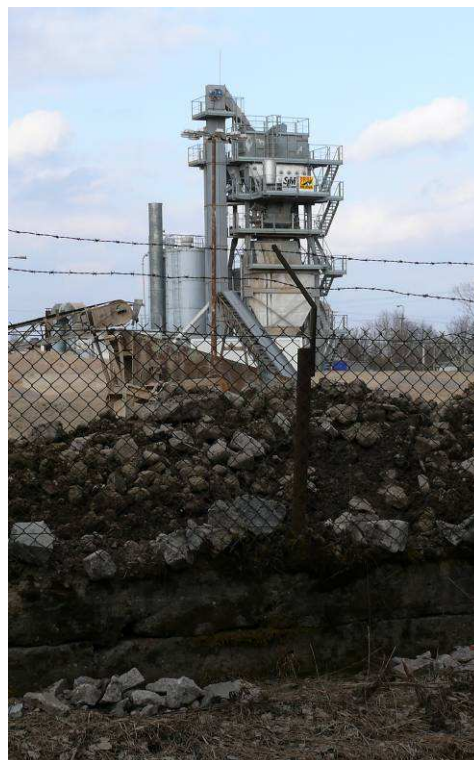
Na terenie gminy można wyróżnić trzy najpoważniejsze źródła zanieczyszczeń powietrza:

- zanieczyszczania komunikacyjne. Emisja związana z ruchem pojazdów związana jest w zasadzie z drogą krajową nr 7. Ruch pojazdów na innych drogach, ze względu na znikome (porównywalnie z DK) natężenie ruchu praktycznie nie ma wpływu na stan powietrza w ich otoczeniu.

¹ Źródło: http://www.wios.warszawa.pl/porta1/pl/17/451/Roczna_Ocena_Jakosci_Powietrza_w_wojewodztwie_mazowieckim_Raport_z_2010.html.

- Zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł komunalnych (głównie z niskiej emisji). Niski stopień gazyfikacji gminy warunkuje sytuację, w której, w większości indywidualnych systemów grzewczych wykorzystywane są paliwa tradycyjne. W takiej sytuacji można się spodziewać pogorszenia jakości powietrza w sezonie grzewczym. Prawdopodobnie poza okresem o wybitnie niekorzystnych warunkach atmosferycznych (cisza), mgły nie należy się spodziewać przekroczeń standardów określonych przepisami. Sytuacja, w której wykorzystywane są tradycyjne systemy grzewcze – różnego rodzaju kotły z otwartymi paleniskami, jest przyczynkiem do nagannego procederu. Czyli spalania odpadów komunalnych. W skład gazów odlotowych w takim przypadku mogą wchodzić związki niebezpieczne nie tylko dla środowiska ale również dla zdrowia mieszkańców (np. dioksyny).
- Zanieczyszczania pochodzące z innych źródeł. W przypadku gminy Wiecznia, w przeważającej części jest to emisja produkcji rolnej (głównie zwierzęcej) i zakładów przetwórczych z nimi związanych. Znajdują się tu także wytwórnia asfaltu Przedsiębiorstwa Robót Drogowo Inżynieryjnych w Mławie (fot. 3.1).

Fot.3.1. Wytwórnia asfaltu Przedsiębiorstwa Robót Drogowo Inżynieryjnych w Mławie (Uniszki Cegielnia, obok składowiska odpadów komunalnych).

W obszarze gminy znajduje się szereg źródeł emisji szczególnych zanieczyszczeń powietrza - odorów. Największym emitorem jest oczywiście składowisko odpadów komunalnych, choć nie brak i źródeł pomniejszych – zakłady produkcji zwierzęcej. Źródłem odorów, a w zasadzie przyczyną ich rozprzestrzenienia jest również rolnicze wykorzystanie osadów ściekowych z tych zakładów.

Obok kwestii związanych z odorami w obu przypadkach, zarówno odpady jak i osady mogą stanowić zagrożenie mikrobiologiczne, o trudnym do ustalenia zasięgu oddziaływania (fot. 3.2, 3.3).

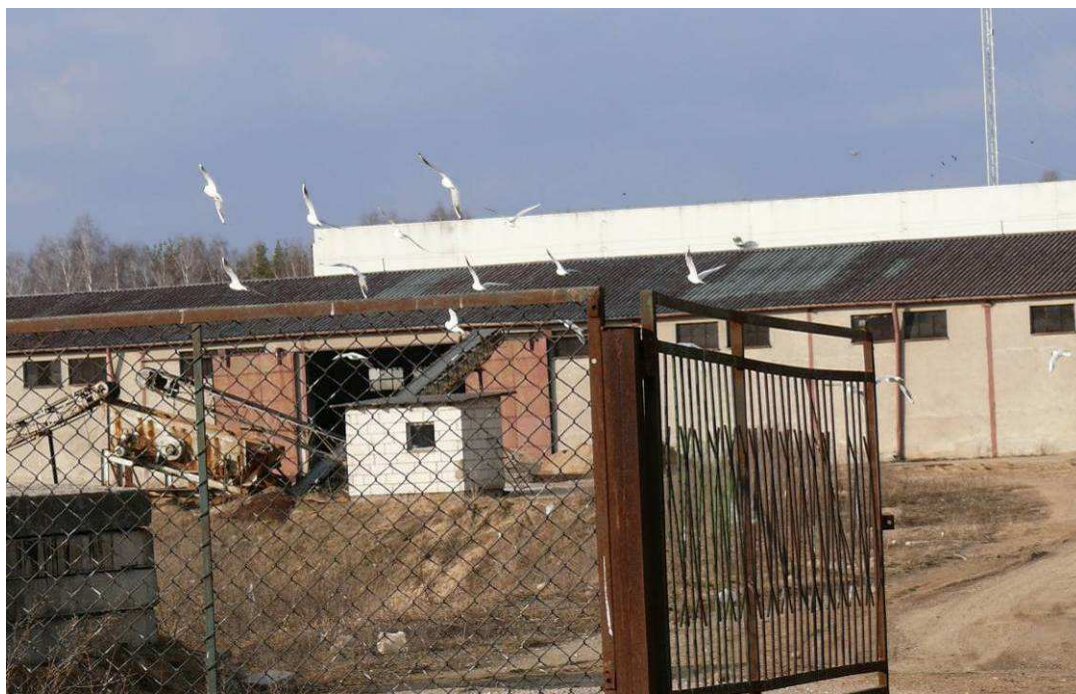

Fot.3.2. Strefa rozwiewania odpadów (tutaj plastikowe torby stosowane powszechnie w sklepach) ze składowiska (odległość od składowiska około 500 – 700 m).

Fot.3.3. Osady ściekowe wykorzystywane rolniczo.

W przypadku składowiska odpadów zasięg możliwych oddziaływań związany jest również ze zwierzętami bytującymi na składowisku. Na fotografii poniżej (fot. 3.4) rybitwy – gatunek powszechnie wykorzystujący składowiska jako miejsce żerowania.

Fot.3.4. Rybitwy bytujące na składowisku odpadów.

3.2 Jakość wód

W obszarze gminy Wiecznia Kościelna, w ostatnich latach, nie prowadzono badań w ramach monitoringu jakości wód zarówno wód powierzchniowych jak i podziemnych.

Ostatnie informacje dotyczące jakości wód:

- powierzchniowych pochodzą z 2000 roku i dotyczą rzeki Orzyc. Jakość wód badano w Grzelsku, zakwalifikowano je do wód o obniżonej jakości (III klasa) ze względu na podwyższone stężenie azotynów i miano Coli. Co wskazuje na obecność zanieczyszczeń komunalnych.
- Podziemnych. Uzyskano jedynie informację, że badania prowadzono w Kuklinie, jednak wyników nie uzyskano. Z publikacji opisowych wynika, że wody zbiornika „Działdowo” kwalifikowane są do klas od Ia do Ic.

Źródłami zanieczyszczeń, czy też powodem możliwego zanieczyszczenia płytkich pierwszego poziomu wodonośnego mogą być; zarówno brak sieci kanalizacyjnej (której budowa stopniowo postępuje, jednak jak dotąd dysproporcje pomiędzy systemami zaopatrzenia w wodę a systemami kanalizacyjnymi są olbrzymie) jak i zanieczyszczenia z chemizacji rolnictwa. Również zastosowanie w nawożeniu osadów ściekowych z produkcji zwierzęcej (fot. 4.2) może być przyczyną zanieczyszczenia wód gruntowych (nie uzyskano informacji o dopuszczeniu tych osadów do nawożenia).

3.2.1 Klimat akustyczny

W stanie obecnym najpoważniejszym źródłem hałasu, podobnie jak w przypadku zanieczyszczeń powietrza jest droga krajowa. Czynnikiem „potęgującym” jej oddziaływanie jest fakt, że wiedzie ona przez centra czterech sołectw: Michalinowo, Uniszki Zawadzkie, Kuklin i Peptowo. W trakcie wizji terenowej (przeprowadzonej w marcu 2011 roku) stwierdzono, że zależnie od ukształtowania powierzchni jest ona słyszalna w odległości sięgającej kilkuset metrów. Z całą pewnością jest ona elementem kształtującym warunki akustyczne, na poziomie ponadstandardowym, w odległości co najmniej 100 m (zależnie kategorii ochronności terenów położonych w jej pobliżu, od pory dnia i warunków atmosferycznych, nie uzyskano informacji o sporządzeniu mapy akustycznej dla drogi w jej przebiegu przez gminę).

Pozostałe źródła hałasu, niezależnie od genezy, nie stanowią poważniejszego problemu, ze względu na charakterystykę pracy (zmienność w czasie i natężeniu), chociaż lokalnie ich działanie może znacząco wpływać na klimat akustyczny. Hałas przemysłowy (w tym z działalności związanej z produkcją zwierzęcą) może być poważniejszym problemem, głównie ze względu na zasięg oddziaływań jak i czas pracy (tryb wielozmianowy).

4 PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

4.1 Stan prawnej ochrony środowiska

4.1.1 Zieluńsko – Rzęgnowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Powstał w 2002 roku, powołany Rozporządzeniem Wojewody Mazowieckiego nr 61 z dnia 24 lipca (D.Urz.W.M.02.203.4939). W kolejnych rozporządzeniach dotyczących ZROChK (RWM nr 18 z 15.04.2005, D.Urz.W.M.05.91.2450; nr 55 z 25.09.2007 D.Urz.W.M.07.203.5745 oraz nr 2 z 6.01.2009, D.Urz.W.M.09.1.2) określono; przedmiot i cel ochrony, zakres działań ochronnych w odniesieniu do chronionych elementów środowiska oraz reżim ochronny. Ustanowiono listę zakazów obowiązujących w obszarze. Są to m.in. (podano zakres odpowiadający możliwościom regulacyjnym planowania przestrzennego):

- *zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, z wyjątkiem przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym,*

- zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynika to z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub budowy i utrzymania urządzeń wodnych,
- zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, torfu oraz kamieniołomów, zakaz nie dotyczy (według rozporządzenia nr 2 z 6.01.2009, D.Urz.W.M.09.2): ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia powołującego oraz zatwierdzonych lub przyjętych do dnia wejścia w życie rozporządzenia powołującego, dokumentacji geologicznych złóż kruszyw naturalnych (w rozumieniu Ustawy z dnia 4.02.1994 Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U.05.228.1947 j.t., z późn. zm.),
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub utrzymaniem, budową i odbudową urządzeń wodnych,
- zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych,
- zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno - błotnych,
- zakaz lokalizowania obiektów budowlanych w pasie o szerokości 100 m od linii brzegowej rzek, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej lub rybackiej.

Na terenie gminy nie ma innych obszarów chronionych z mocy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.09.151.1220 j.t., z późn. zm.). W szczególności nie wyznaczono obszarów Natura 2000.

Ponad to poza granicami gminy, w jej bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się rezerваты; Świńskie Bagno (powołany w 1994 roku rezerwat torfowiskowo – leśny, na północ od wsi Białuty) oraz położony w rejonie miejscowości Łtowo - Osada rezerwat Góra Dębowa (rezerwat krajobrazowy powołany w 1994 roku).

4.1.2 Inne obiekty i obszary chronione na podstawie przepisów szczególnych

Na podstawie przepisów szczególnych w obszarze gminy ochronie podlegają:

- stan sanitarny powietrza atmosferycznego (Dz.U.2010.16.87; rozp., 2010.01.26; Wartość odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu, Dz.U.2008.47.2811; rozp., 2008.03.03; Poziomy niektórych substancji w powietrzu),
- klimat akustyczny terenów według kategorii ochronności (Dz.U.2007.120.826; rozp., 2007.06.14; Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku),
- strefy ochrony sanitarnej dla ujęć wody (Dz.U.2005.239.2019 -j.t.; ustawa, 2001.07.18; Prawo wodne),
- udokumentowane złoża surowców mineralnych (Dz.U.2005.228.1947 -j.t., ustawa, 1994.02.04; Prawo geologiczne i górnicze, Dz.U.2001.110.1190, ustawa, 2001.07.27; Zm.: ustawa - Prawo geologiczne i górnicze),
- kompleksy gleb w klasach bonitacyjnych od I do III i IV (Dz.U.2004.121.1266 -j.t.; ustawa, 1995.02.03; Ochrona gruntów rolnych i leśnych).

4.1.3 Obszary poddane ochronie na podstawie przyjętych programów i planów

Jako wyraz realizacji zasad ochrony zasobów środowiska w regionalnych oraz lokalnych programach i planach, w opracowaniach planistycznych dotyczących obszaru gminy ochroną zostały objęte:

- wody podziemne, szczególnie strefa wód podziemnych ONO dla GZWP Działdowo,
- doliny cieków z roślinnością towarzyszącą,
- zlewnia chronionej rzeki Narwi (jej dopływem jest Orzyc),
- obszary źródliskowe (Wieczniówka, Mławka),
- tereny położone w granicach projektowanej ostoi ptaków „Dolina Orzyca”,

- obszary powiązań przyrodniczych o znaczeniu lokalnym i regionalnym w tym dolina rzeki Wiecznianki oraz dolina rzeki Orzyc,
- kompleks lasów rozciągający się od północno - zachodniej granicy gminy (wieś Bonisław) do wschodniej granicy gminy (wieś Długokąty),
- pozostałe enklawy leśne.

4.1.4 Ochrona dóbr kultury materialnej i dziedzictwa historycznego

Obiektami wpisanymi do rejestru zabytków są:

- kościół parafialny w Grzepsku, p.w. Św. Leonarda, drewniany z 1712 r. wraz z wystrojem wnętrza oraz cmentarzem przykościelnym i strefą ochrony konserwatorskiej w promieniu 50 m, wpisany do rejestru zabytków pod numerem A – 67,
- park dworski w Grzepsku wpisany do rejestru zabytków pod numerem A – 153,
- kaplica w Kuklinie p.w. Św. Anny, drewniana, z 2 połowy XVIII w, wpisana do rejestru zabytków pod numerem A 136 wraz z cmentarzem przykościelnym i strefą ochrony konserwatorskiej o promieniu 50,0 m,
- zespół dworski w Uniszkach Zawadzkich, w skład którego wchodzi dwór murowany z początku XIX w, wpisany do rejestru zabytków pod numerem A 144 i pozostałości parku z połowy XIX w., ze strefą ochrony konserwatorskiej o promieniu 50 m.

Ochronie podlegają również dawne zespoły dworskie, miejscowości z historycznym układem zabudowy, budynki pochodzące sprzed 1945 r. rozpoznane stanowiska archeologiczne, założenia przestrzenne, zabytki techniki oraz inne zabytkowe obiekty, zgodnie z gminnym planem ochrony zabytków, w tym:

- kościół parafialny w Wieczni Kościelnej, pw. Św. Stanisława, murowany z XIX/XX w., wraz z dzwonnica mur. XIX w., cmentarzem przykościelnym z k. XIX w. oraz plebania i obora z 1903 r.,
- poczta, mur., w Wieczni Kościelnej z 1930 r.,
- szkoła, dom nr 26 drewniany z ok. 1900 r w Wieczni Kościelnej
- remiza w Wieczni Kościelnej, murowana z ok. 1930 r.,

Fot.3.5. Pole bitwy pod Mławą.

- zabytki architektury i budownictwa, do których należą budynki mieszkalne i gospodarcze pochodzące sprzed 1945 r.
- cmentarz parafialny w Wieczni Kościelnej, rzym. – kat., z XIX w.,
- cmentarz parafialny w Grzebsku, rzym. – kat., z 2 połowy XIX w.,
- cmentarz parafialny w Kuklinie, rzym. – kat., z 2 połowy XIX w.,
- figura Św. Jana Nepomucena w Wieczni Kościelnej, mur., z XIX w., krzyż przydrożny z 1901 r. i rzeźba Matki Boskiej w zagrodzie z 1886 r. w Kuklinie, oraz krzyż przydrożny w Uniszkach Zawadzkich XIX/XX w.

Szczególnym miejscem wymagającym ochrony jest fragment obszaru na którym odbyła się bitwa o Mławę, we wrześniu 1939 roku. Znajduje się tu punkt widokowy Mauzoleum Żołnierzy Września z 1939 r. i Pomnik Piechura – pomnik poświęcony poległym bohaterskim obrońcom z 20. Dywizji Piechoty Armii „Modlin” (fot. 3.5).

4.2 Dotychczasowe zmiany środowiska, tendencje zmian

Pierwotnym czynnikiem zmieniającym charakter (fizjonomię) środowiska było wprowadzenie gospodarki rolnej. Skutkiem było niemal całkowite wylesienie obszaru poza niewielkimi terenami podmokłymi lub nie nadającymi się z innych względów pod uprawy. W rezultacie szata roślinna obszaru jest dziś głównie reprezentowana przez zbiorowiska upraw lub łąk (w większości podsięwanych w gospodarce kośno – pastwiskowej). Zbiorowiska leśne w obecnym stadium rozwoju (w większości pozostające w rękach prywatnych) są prawie wyłącznie uprawami. Choć zbliżone składem gatunkowym do właściwego dla siedlisk, które zajmują, to ich fizjonomia ma niewiele wspólnego z w pełni wykształconymi zbiorowiskami naturalnymi.

Korzystnym zjawiskiem w postępującym rozwoju gospodarczym i przestrzennym gminy jest wyraźna koncentracja usług wytwórczych i przedsięwzięć negatywnie oddziałujących na środowisko w pasie przyległym do drogi krajowej. W ten sposób cenniejsza przyrodniczo wschodnia część obszaru gminy wraz z doliną Orzycy pozostaje poza znaczącymi oddziaływaniami przekształcającymi warunki i czynniki środowiska.

Dają się niestety zaobserwować również negatywne skutki przyjętej formy zagospodarowania. Są nimi:

- wytworzenie bariery migracyjnej (tworzą ją; składowisko odpadów, zabudowa wytwórcza, droga krajowa o obecnym przebiegu) już w obecnym stanie znacznie ogranicza funkcjonalność korytarza ekologicznego przebiegającego przy południowej granicy gminy (objętego w tym rejonie ochroną jako obszar krajobrazu chronionego). W przyjętych rozwiązaniach planistycznych (bez działań zapobiegawczych) funkcja tego korytarza ustanie niemal zupełnie.
- Postępujące rozproszenie zabudowy, w tym szczególnie widocznych w krajobrazie obiektów produkcji rolnej. W praktyce oznacza to, że obiekty te zarówno o funkcji mieszkalnej jak i produkcyjnej znajdują się poza zasięgiem rozwijającej się infrastruktury komunalnej gminy. Bez należytej kontroli obok skutków krajobrazowych, takie lokowanie tego typu obiektów może nieść za sobą groźbę zanieczyszczenia wód pierwszego poziomu wodonośnego.

4.3 Obszary problemowe

Analiza stanu środowiska, wynikających z warunków lokalnych zagrożeń i perspektyw zagospodarowania obszaru gminy, pozwala na zdefiniowanie problemów (z pogranicza; środowisko – gospodarka przestrzenna), które obecnie wydają się być najważniejszymi. Są to:

- harmonijny rozwój przestrzenny gminy, w oparciu o istniejące jednostki osadnicze (rozwój przez kontynuację układów urbanistycznych).
- Zachowanie istniejących struktur przyrodniczych i ich cech fizjonomicznych (krajobraz). W tym zachowanie korytarzy ekologicznych, ich ciągłości i szerokości umożliwiającej swobodne przemieszczanie organizmów). Wyznaczenie obszarów ograniczonej działalności gospodarczej (przemysł, wydobywanie).

- Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych (w kontekście deficytów wody w obszarze gminy) poprzez, w przypadku opracowań planistycznych poprzez stworzenie warunków do budowy sieci, ograniczenie wprowadzania funkcji stwarzających zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego warunkowane realizacją infrastruktury.
- Ochrona mieszkańców przed oddziaływaniami na poziomie wyższym niż wyznaczone standardy środowiska (np. wyprowadzenie zabudowy z otoczenia drogi krajowej i dużych kompleksów zabudowy przemysłowo – usługowej, w innym przypadku wprowadzenie regulacji nakładających obowiązek zastosowania najlepszych, możliwych zabezpieczeń).

4.4 Potencjalne zmiany w przypadku braku realizacji niniejszego dokumentu

Projektowana zmiana studium ma polegać na zmianie dyspozycji przestrzennej i funkcjonalnej dla wyznaczanych terenów:

- zabudowy produkcyjno - usługowej, usługowo - produkcyjnej, mieszkalno - usługowej,
- eksploatacji złóż surowców mineralnych,
- zmiany przebiegu drogi krajowej nr 7,
- elektrowni wiatrowej,
- zakładu odzysku odpadów.

Brak realizacji projektowanej zmiany będzie niósł za sobą dwojakie zmiany. Z jednej strony gospodarcze. Aspekt ten wprowadzić nie jest przedmiotem oceny w ramach niniejszego dokumentu, jednakże stanowi jeden z wyznaczników wag oceny wprowadzanych zmian.

Z drugiej strony środowiskowe. W przypadku wprowadzanych zmian w większości przypadków korzystne, ponieważ brak dalszych działań (inwestycyjnych) nie spowoduje bezpośrednich przekształceń środowiska. Do powyższej konstatacji skłania fakt podjęcia jedynie wycinkowych zmian studium – poza rozwiązaniami systemowymi.

Oceniając proponowane zmiany z szerszej perspektywy, trzy z wprowadzanych zmian jawią się jako korzystne. Są to; zmiana przebiegu DK7, lokalizacja instalacji odzysku odpadów, budowa elektrowni wiatrowej. Skutkiem realizacji pierwszej z nich będzie wprowadzić pogorszenie jakości środowiska w nowych, dotąd nie zainwestowanych terenach. Ale poza obszarem oddziaływań ponadstandardowych. Skutkiem realizacji drugiego przedsięwzięcia będzie zmniejszenie ilości deponowanych na składowisku odpadów. Skutkiem będzie zatem przedłużenie jego żywotności i odłożenie w czasie konieczności wyznaczenia nowej lokalizacji dla tej działalności. Budowa elektrowni wiatrowej i włączenie jej w system energetyczny ma z założenia przyczynić się do obniżenia emisji zanieczyszczeń wytwarzanych w procesie wytwarzania energii.

W tym kontekście brak realizacji projektowanych zmian; w skali lokalnej (gmina), przy wzrastającym zainwestowaniu terenów mieszkaniowych i narastającym ruchu drogowym (szczególnie ciężkim) spowoduje dalszy wzrost liczby mieszkańców narażonych na oddziaływania, które mogą wpływać na stan ich zdrowia. W szerszej skali (region) rezygnacja z wprowadzenia dwóch pozostałych zmian (odzysk odpadów, elektrownia) spowoduje powstanie nowych obszarów narażonych na oddziaływania związane z nowym składowiskiem oraz wzrost emisji z systemu energetycznego.

5 INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

5.1 Zawartość dokumentu

Przedmiotem ustaleń zmiany studium jest zmiana w zakresie zmiany przeznaczenia terenów – w zakresie przedstawionym w rozdziale 1.3, z których najistotniejszymi są (pod względem możliwych oddziaływań środowiskowych): wyznaczenie terenów dla lokalizacji elektrowni wiatrowej oraz wyznaczenie nowego korytarza dla drogi krajowej nr 7.

5.2 Cel sporządzenia dokumentu

Zmiana ma na celu:

- aktywizację gospodarczą gminy w kontekście nowych uwarunkowań i możliwości,
- wprowadzenie zmian wynikających z imiennych wniosków ludności oraz instytucji,
- dostosowanie dokumentu do obowiązujących przepisów, w tym w szczególności do wymogów stawianych art. 10.2 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

5.3 Przeznaczenie terenów

W zmianie studium przewidziano wprowadzenie nowych terenów przeznaczonych dla:

- zabudowy mieszkaniowo - usługowej (Windyki, Kuklin, Michalinowo, Uniszki Gumowskie);
- zabudowy letniskowej (Wiecznia - Kolonia);
- zabudowy mieszkaniowej (Uniszki - Cegielnia);
- zabudowy usługowej, w tym związanej z obsługą transportu i przemysłu (Uniszki - Cegielnia, Uniszki - Zawadzkie, Kuklin, Michalinowo);
- eksploatacji kruszywa naturalnego (Uniszki Gumowskie, Grzybowo i Kulany);
- lokalizacji elektrowni wiatrowych wraz z ich strefą ochronną (Pełtowo, Kulany, Wiecznia Kościelna, Bąki, Kuklin, Wiecznia - Kolonia, Michalinowo, Windyki, Grzybowo, Uniszki - Cegielnia, Uniszki Zawadzkie);
- lokalizacji miejsca pamięci historycznej (Uniszki Zawadzkie i Uniszki - Cegielnia);
- lokalizacji drogi ekspresowej w związku z rozbudową drogi krajowej nr 7;
- instalacji odzysku odpadów komunalnych (Uniszki - Cegielnia, inwestycja celu publicznego),
- eksploatacji kruszyw w sołectwach Wiecznia – Kolonia, Grzybowo, Bąki, Kuklin, Windyki – w zakresie korekty granic obszaru.

5.4 Powiązania z innymi dokumentami

Zapisy projektu zmiany studium odnoszą się do dokumentów rangi ponadlokalnej i lokalnej takich jak:

- polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 w której podkreśla się fakt przywrócenia właściwej roli planowania przestrzennego na obszarze całego kraju w szczególności dotyczy to miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji. System planowania powinien w większym stopniu odnosić się do lokalizacji obiektów mogących znacznie oddziaływać na środowisko.
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego (2004).

- Strategia Rozwoju Turystyki Północnego Mazowsza do roku 2020, zakładającej rozwój turystyczny powiatów Makowskiego, Mławskiego, Przasnyskiego i Ciechanowskiego.
- Program Możliwości Wykorzystania Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Mazowieckiego opracowany przez Instytut Energetyki (Jednostka Badawczo - Rozwojowa Oddział Gdańsk), przyjęty przez Sejmik Województwa Mazowieckiego 9 X 2006 (Uchwała nr 208/06). Program zakłada zwiększenie znaczenia źródeł energii odnawialnej.
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020. Uwzględnienie w projektowanej zmianie studium obszarów przeznaczonych pod elektrownie wiatrowe koreluje z przewidywanym przez ten dokument rozwojem pozyskiwania alternatywnych źródeł energii takich jak biomasa, wody, wody geotermalne, energia wiatru i słońca.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego. Nawiązując do wyznaczonych priorytetów, w tym w szczególności do priorytetu - IV Środowisko, zapobieganie zagrożeniom i energetyka, w sektorze energia odnawialna.
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007 – 2011 z uwzględnieniem lat 2012 – 2015. Działaniem przewidywanym w projektowanej zmianie studium, które wiąże się z założeniami tego dokumentu jest lokalizacja instalacji odzysku odpadów na terenach przyległych do istniejącego w miejscowości Uniszki - Cegielnia komunalnego składowiska odpadów komunalnych. Docelowo składowisko w Uniszkach - Cegielni ma służyć obsłudze rejonu ciechanowskiego, do którego należy powiat Mławski.
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2007 - 2010 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2014, który w planie operacyjnym za cel stawia: uporządkowanie gospodarki odpadami, poprawę stanu wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz ochronę przed powodzią i suszą, ochronę powietrza przed zanieczyszczeniami, oraz ochronę przed hałasem (w szczególności drogowym), – ochronę żywych zasobów przyrody, ochronę powierzchni ziemi (gleby i złóż surowców mineralnych), racjonalizację wykorzystania zasobów surowców i energii (w tym także energii odnawialnej).

Program w odniesieniu do zagospodarowania przestrzennego za cel stawia poprawę ładu przestrzennego zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju poprzez:

- o uwzględnienie zagadnień dotyczących ochrony środowiska w planach zagospodarowania przestrzennego;
 - o ograniczanie rozproszenia budownictwa, poprzez intensyfikację wykorzystania terenów mieszkaniowych w ramach istniejącego zainwestowania;
 - o ograniczanie rozwoju terenów budowlanych liniowo wzdłuż ciągów komunikacyjnych, głównie dróg wyższych rangą w celu umożliwienia ich rozbudowy i modernizacji;
 - o oznaczanie obszarów zalewowych i osuwiskowych, rezygnacja z wprowadzania nowej oraz utrwalania istniejącej zabudowy na terenach zagrożonych powodzią;
 - o chronienie dziedzictwa kulturowego, kształtowanie harmonijnego krajobrazu poprzez wykorzystanie walorów środowiska kulturowego i podniesienia atrakcyjności obszarów poprzez uwzględnienie ustaleń konserwatorskich i dostosowanie nowej architektury do tradycji i charakteru substancji zabytkowej;
 - o nawiązywanie w nowej architekturze do lokalnych wzorów i materiałów, zachowywanie regionalnego krajobrazu kulturowego.
- Projekt Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Mławskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem lat 2012 - 2015, który jako cel długoterminowy do 2015 roku zakłada zwiększenie wykorzystania energii z regionalnych źródeł odnawialnych oraz jako cel krótkoterminowy do roku 2011. Zwiększenie zużycia energii ze źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym powiatu.

6 PRZEWIDYWANE SKUTKI ŚRODOWISKOWE REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM W DYSPOZYCJI MERYTORYCZNEJ

W tej części opracowania analizie poddano zapis ustaleń studium udostępniony dla oceny przez autorki projektu.

Z analizy wyłączono zapisy będące implementacją powszechnie obowiązujących zasad postępowania i działania wynikających z przepisów prawa powszechnego i przyjętych planów, czy programów. Uznając je za zapisy intencyjne, których realizacja zależna jest od konkretnych ustaleń stanowiących o warunkach zagospodarowania i zainwestowania terenów, będących właściwym dla dokumentów planistycznych narzędziem realizacji zapisów nazwanych tu intencyjnymi.

6.1 Różnorodność biologiczna

W zakresie ochrony bioróżnorodności (tu rozumianej jako zintegrowana ochrona siedlisk i populacji je zasiedlających) ustalenia studium stanowią – tab. 6.1.

Tab.6.1. Ustalenia dotyczące ochrony bioróżnorodności.

Lokalizacja zapisu	Treść zapisów
kierunki zagospodarowania	- zalesianie nieużytków i gruntów o niskiej bonitacji, - zalesienie gruntów klas V i VI, charakteryzujących się niską przydatnością rolniczą, enklaw śródpolnych i nieużytków, zgodnie z rysunkiem „Zmiany studium”,
wyłączenia z zabudowy	trwałe użytki zielone położone wzdłuż dolin rzecznych, tworzące regionalne i lokalne korytarze ekologiczne, lasy i grunty leśne,
zasady ochrony środowiska	- odwołanie do rozporządzenia powołującego OKCh, - elementy chronione (lista), w tym: - obszary naturalnych dolin i obniżeń występujących wzdłuż rzek: Mławki, Orzyca, Łydyni i pozostałych cieków, z uwagi na ich wartość biocenotyczną i krajobrazową oraz rolę w regionalnej sieci ekologicznej, - las i grunty leśne stanowiące 16,86 % powierzchni gminy,

Fig.6.1. Dyspozycja dotycząca zalesień (tu jako wyznaczony kierunek rekultywacji potencjalnych terenów poeksploatacyjnych).

Na rysunku (fig. 6.1) przedstawiono dyspozycję przestrzenną zmiany studium (w podwójnym odniesieniu; lokalizacji elektrowni wiatrowej i terenów dla eksploatacji kruszyw). W aspekcie ochrony bioróżnorodności skutki wprowadzonych zmian będą miały trojaki skutki:

- korzystne (bezpośrednie) – wprowadzenie siedlisk o większym zróżnicowaniu niż tereny rolne (z tym jednak, że w ustaleniach nie ma odniesień co do docelowej struktury gatunkowej i przestrzennej wprowadzanych zalesień, brak ten odnosi się również do ustaleń dotyczących zalesień na terenach porolnych i nieużytkach).
- Niekorzystne – kształtujące się zbiorowiska (w niewielkim stopniu) i populacje zwierząt będą poddane ciągłej presji oddziaływań ze strony turbin elektrowni wiatrowej. Tu raczej nie należy się spodziewać pojawienia się gatunków migrujących (zwłaszcza awifauny). Nowo powstałe siedliska będą domeną występowania głównie gatunków łożnych (ssaki) i przedstawicieli awifauny z grup charakterystycznych dla siedliska granicy rolno – leśnej.
- Niekorzystne – dla działania elektrowni. Poprzez zwiększenie szorstkości terenu, na dużych powierzchniach, na kierunku przeważających wiatrów, może ulec zmniejszeniu efektywność działania turbin (zmniejszenie mocy).

Zaleca się wprowadzenie do ustaleń studium zapisu dotyczącego wszystkich zalesień (nie tylko tych określanych jako kierunek rekultywacji) nakładającego obowiązek ukształtowania na skraju nasadzenia wielogatunkowej struktury złożonej z drzew i krzewów (ukształtowanie zbiorowisk przejściowych granicy lasu również jako siedlisk dla zwierząt).

Proponuje się rozważenie możliwości wyznaczenia w strefie elektrowni wiatrowej, zamiast za drzewień i zalesień (w tym jako kierunku rekultywacji), terenów upraw roślin energetycznych (wierzba, inne gatunki) o maksymalnej wysokości 3 – 5 m.

W obszarze gminy wyznaczono w zasadzie dwa korytarze ekologiczne; Orzyca – o znaczeniu regionalnym i Wieczfnianki – o znaczeniu lokalnym. O ile ciągłość korytarza Orzyca mimo pewnych zwężeń pozostanie zachowana, o tyle zachowanie ciągłości korytarza Wieczfnianki jest problematyczne. W przebiegu rzeki identyfikuje się istnienie trzech barier (fig. 6.2). Dwie z nich to mosty w ciągu dróg gminnych. Te ograniczają szerokość korytarza w zasadzie do koryta rzeki. Trzecią może być kompleks rekreacyjny w Pogorzeliach.

Fig.6.2. Bariery ekologiczne w przebiegu korytarza ekologicznego Wieczfnianki.

W celu zapewnienia ciągłości tego korytarza zaleca się wprowadzenie do ustaleń studium następujących zapisów:

- w odniesieniu do dróg – nałożenie obowiązku zachowania dla mostów na rzece Wiecznianka (remont, przebudowa) parametrów właściwych dla „średnich” przejazdów, dla zwierząt.
- W odniesieniu do ośrodka rekreacyjnego w Pogorzela – nakaz takiego zagospodarowania brzegów i otoczenia zbiornika (zarówno pod względem zainwestowania jak i ukształtowania terenu) aby została zachowana możliwość swobodnego przemieszczania się zwierząt.

6.2 Ludzie

Skutki realizacji ustaleń dokumentu planistycznego oceniono pod kątem dążenia do zachowania standardów środowiska określonych obowiązującymi przepisami (tu głównie akustycznych i jakości powietrza atmosferycznego).

6.2.1 Ochrona standardów akustycznych

W rozumieniu ustaleń studium w obszarze gminy będą występowały trzy kategorie terenów poddanych ochronie akustycznej:

- tereny zabudowy mieszkaniowo – usługowej i zagrodowej (tereny zabudowy zagrodowej związanej z produkcją rolną, hodowlą usługami i przetwórstwem rolno - spożywczym, jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej, jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej z usługami nieuciążliwymi i nieuciążliwą działalnością gospodarczą),
- tereny zabudowy letniskowej i ogólnodostępnych usług turystycznych (związanych z rekreacją i wypoczynkiem),
- tereny usług publicznych (w tym szkoły i przedszkola).

W ustaleniach i dyspozycji przestrzennej wydzielono również „tereny zabudowy kolonijnej obejmującej pojedyncze siedliska na terenach rolnych”. Tereny o tej funkcji należy zaliczyć, jak Można wnosić z obserwacji terenowych do kategorii terenów zabudowy zagrodowej.

Realizując postanowienia przepisów art. 114.1 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.62.627, z późn. zmianami) w ustaleniach zawarto przepis:

... „maksymalny dopuszczalny poziom hałasu dla zabudowy mieszkaniowo – usługowej:

określony wskaźnikiem hałasu w przedziale czasu $L_{Aeq D} 55$ [dB] równemu 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym oraz $L_{Aeq N} 45$ [dB] w przedziale czasu równemu 1 najmniej korzystnej godzinie nocy, mierzonych na granicy działki,” ...

Zapis ten dotyczy terenów zaliczonych do jednej tylko kategorii terenów poddanych ochronie akustycznej. Tymczasem przepisy art. 113.2 mówią o następujących kategoriach (rodzajach) terenów przeznaczonych (pod względem funkcjonalnym) pod:

- zabudowę mieszkaniową,
- pod szpitale i domy opieki społecznej,
- pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- na cele uzdrowiskowe,
- na cele rekreacyjno - wypoczynkowe,
- na cele mieszkaniowo - usługowe.

Dopuszczalny poziom dźwięku w terenach określonej funkcji (rodzaju) określono w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U.07.120.826) (tab. 6.2).

Jak można zauważyć tereny o różnych funkcjach zaliczone zostały do kategorii (grup) o określonych dla nich dopuszczalnych poziomów dźwięku (zróżnicowanych zarówno pod względem źródeł emisji jak i pory dnia).

Zaleca się zatem dostosowanie ustaleń do obowiązujących przepisów zarówno pod kątem zaliczenia do odpowiedniej kategorii jak i pod względem uzupełnienia o te kategorie terenów, dla których takie przypisanie jest obowiązujące.

Tab.6.2. Dopuszczalne poziomy hałasu – fragm. tabeli załącznika do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U.07.120.826).

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{Aeq D}	L _{Aeq N}	L _{Aeq D}	L _{Aeq N}
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	55	50	50	40
	b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży				
3	b) Tereny zabudowy zagrodowej	60	50	55	45
	c) Tereny rekreacyjno - wypoczynkowej d) Tereny mieszkaniowo - usługowe				

L_{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinomL_{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinomL_{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującymL_{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy

Obowiązujące przepisy (art. 114.1) przywoływane ustawy nie nakładają obowiązku różnicowania terenów o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania pod względem ochronności akustycznej, delegując ten obowiązek do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Tym niemniej ze względu na specyfikę sytuacji, przy wyznaczaniu w studium terenów pod lokalizację elektrowni wiatrowej, należy uznać, że określenie standardów akustycznych dla terenów, w których dopuszcza się funkcję mieszkaniową jest wskazane. Wyznacza istotne warunki realizacji planowanego przedsięwzięcia.

6.2.2 Ochrona jakości powietrza atmosferycznego

W tym zakresie ustalenia studium stanowią:

... „Energetyka ciepła realizowana będzie przez indywidualnych użytkowników. Należy zmierzać do zastąpienia obecnie stosowanych paliw stałych o wysokiej zawartości siarki, rozwiązaniami ekologicznymi m.in. przy zastosowaniu energii elektrycznej, olejów opałowych, gazu, energii słonecznej, energii geotermalnej, biopaliw, biomasy oraz innych paliw niekonwencjonalnych.” ...

Jest to w zasadzie zapis intencyjny, praktycznie nie możliwy do wyegzekwowania. W tym zakresie narzędzia planistyczne są znacząco ograniczone – w zasadzie do takiego wyznaczenia terenów dla zainwestowania aby nie wytworzyły się bariery pogarszające warunki przewietrzania terenu lub nie powstały duże zwarte kompleksy zabudowy, w których jakość powietrza będzie znacząco obniżona na skutek tzw. niskiej emisji. W warunkach gminy Wieczfnia, przy realizacji proponowanych w studium rozwiązań takie ryzyko nie wystąpi.

6.2.3 Lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Bezpośrednie odwołanie do przedsięwzięć (w rozumieniu Ustawy Prawo ochrony środowiska) znajduje się w cytacie dotyczącym reżimu ochronnego w Zieluńsko – Rzęgnowskim Obszarze Chronionego Krajobrazu.

W pozostałych zapisach jest mowa o „jednorodzinnej zabudowie mieszkaniowej z usługami nieuciążliwymi i nieuciążliwą działalnością gospodarczą”. Zatem odnoszą się one do terenów związanych z funkcją mieszkaniową. Brak jest odniesień do pozostałej części gminy.

Zastosowane w zapisie pojęcie „usługi (działalność) nieuciążliwa” nie ma w sferze definicyjnej umocowania prawnego. A przyjęta terminologia odnosi się do indywidualnych, subiektywnych ocen oddziaływań.

Stąd zaleca się zmianę zapisu ustaleń poprzez wprowadzenie następującego ustalenia; w terenach, w których dopuszcza się funkcję mieszkaniową zakazana jest lokalizacja wszelkich przedsięwzięć, dla których w przeprowadzonej procedurze oceny oddziaływania na środowisko wykazano możliwość przekroczenia określonych prawem standardów środowiska na granicy terenu, do którego ma tytuł prawny eksploatacja instalacji (użytkownik ocenianego przedsięwzięcia).

W rozdziale VII – „Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i krajobrazu kulturowego” wymieniono obszary podlegające ochronie nie tylko z mocy obowiązujących przepisów ale również ze względu na działanie w ramach przyjętych dla ochrony wybranych elementów środowiska programów.

Warto zwrócić uwagę, że niektóre z nich spełniają wymogi nieobowiązującego już Rozporządzenia RM z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz.U.04.257.2573, z późn. zm.). W podejściu tym skala i położenie planowanego przedsięwzięcia kwalifikowały je do zaliczenia w poczet przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Również i w obowiązującym stanie prawnym, pod rządami Rozporządzenia RM z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U.10.213.1397) określono warunki kwalifikowania przedsięwzięcia do właściwej kategorii przedsięwzięć (mogących „zawsze” lub „potencjalnie” znacząco oddziaływać na środowisko).

Stąd dla realizacji deklarowanej „zasady zrównoważonego rozwoju” tudzież „zasady ostrożności” w studium winny się znaleźć odniesienia dotyczące możliwości lokowania przedsięwzięć w obszarach uznanych jako wymagające ochrony, a w szczególności do:

- obszarów naturalnych dolin i obniżen występujących wzdłuż rzek: Mławki, Orzycy, Łydyni i pozostałych cieków, z uwagi na ich wartość biocenotyczną i krajobrazową oraz rolę w regionalnej sieci ekologicznej,
- lasów i gruntów leśnych,
- obszaru najwyższej ochrony (ONO) Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Działdowo”,
- obszaru zlewni chronionej rzeki Narwi,
- obszaru zlewni chronionej rzeki Łydyni,
- terenów lęgów ptactwa w dolinie rzeki Orzyc.

Jako obszarów:

- o płytkim zaleganiu wód podziemnych,
- leśnych,
- objętych ochroną, w tym stref ochronnych ujęć wód i obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych (tu GZWP, mimo, że nie posiada on wyznaczonej strefy ochronnej),
- wymagających specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk oraz siedlisk przyrodniczych objętych ochroną.

Zaleca się zatem dostosowanie ustaleń studium poprzez wprowadzenie zakazu lokowania w tych obszarach przedsięwzięć, których oddziaływania mogą negatywnie oddziaływać na element wymagający ochrony (np. wody podziemne, ujęcia wód dla celów komunalnych, siedliska).

6.3 Wody

6.3.1 Wody podziemne

W tej materii w studium odwołuje się wyłącznie do potrzeby ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP – Działdowo. Brak odniesień do zbiornika „Subniecka Warszawska”.

Oba zbiorniki są dość słabo rozpoznane, tym niemniej ze względu na budowę geologiczną i ośrodek zalegania przynajmniej jeden – zbiornik „Działdowo” można uznać za zagrożony. Potwierdza to również wyznaczenie Strefy Najwyższej Ochrony. Strefy te (również strefy wysokiej ochrony – OWO) wyznaczano w trakcie wydzielania zbiorników w kategorii GZWP (Główne Zbiorniki Wód Podziemnych).

Zaleca się uzupełnienie ustaleń poprzez wprowadzenie informacji o GZWP - 215 „Subniecka Warszawska”.

6.3.2 Wody powierzchniowe

Również w tej kwestii odniesienia studium są ograniczone do minimum – ograniczają się do określenia potrzeby ochrony zasobów wód powierzchniowych rzek: ... „*Mławki, Orzyca, Łydyni, Dąbrówki, Wieczfnianki i innych mniejszych cieków,*” ...

Ochrona zasobów (w sensie ilościowym) ma być realizowana przez: ...*”budowę zbiornika retencyjnego na rzece Wieczfniance, na gruntach wsi Pogorzel, budowę i odbudowę urządzeń melioracyjnych w celu zatrzymania odpływu wód powierzchniowych.”* ...

6.3.3 Rozwiązania infrastrukturalne – odprowadzanie ścieków

W ustaleniach przedstawiono docelowy obraz sieci odprowadzania ścieków, która w oparciu o oczyszczalnie w: Grzelsku, Wieczfni Kolonii i Mławie. Założono, że poza systemem pozostanie zabudowa rozproszona na działkach siedliskowych.

Dla tej zabudowy założono, że ścieki będą gromadzone w szczelnych bezodpływowych zbiornikach i wywożone do punktów zlewnych w oczyszczalniach lub będą oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach indywidualnych i grupowych, pod warunkiem korzystnych warunków hydrogeologicznych.

Zważywszy na lokalne uwarunkowania (budowa geologiczna) zaleca się zróżnicowanie określonych w studium rozwiązań pod względem przestrzennym. I tak:

- jedynym dopuszczalnym sposobem odprowadzania (i gromadzenia) ścieków w obszarze zalegania zbiornika „Działoszyce” oraz w dolinach rzek (do ich zaznaczających się krawędzi) winny być zbiorniki szczelne lub grupowe oczyszczalnie ścieków pod warunkiem, że odbiornikiem ścieków będą wody powierzchniowe.
- Możliwość zastosowania indywidualnych oczyszczalni przydomowych z odprowadzeniem do gruntu winna być ograniczona do centralnej części gminy, przy zakładanym ustaleniami udokumentowaniu takiej możliwości.

W ustaleniach nie odniesiono się wyczerpująco do kwestii odprowadzania ścieków innych niż komunalne. W wypadku gminy Wieczfnia (jej projektowanego zagospodarowania) ścieków z gospodarstw hodowlanych i przemysłowych.

Zapis dotyczący obornika i gnojowicy zastosowany w studium jest właściwy. Proponuje się jednak dopełnienie ustaleń o zapis umożliwiający, w dużych gospodarstwach – tam gdzie to jest ekonomicznie uzasadnione, wykorzystanie gnojowicy lub odpadów roślinnych do produkcji gazu lub energii elektrycznej w przeznaczonych do tego instalacjach pracujących na potrzeby indywidualne lub zbiorowe.

W odniesieniu do ścieków przemysłowych zaleca się:

- dopuszczenie, jako rozwiązania tymczasowego, wyłącznie gromadzenie ścieków w zbiornikach szczelnych,
- po zrealizowaniu systemów odprowadzenia na warunkach określonych przez eksploatatora.

W studium brak również odniesień i regulacji dotyczących odprowadzania wód opadowych.

6.4 Powierzchnia ziemi - gleby

Ochrona gleb wysokich klas III – IV realizowana jest w dyspozycji przestrzennej przez deklarowane w ustaleniach ograniczenie przeznaczenia tych gruntów na cele nierolnicze. Generalnie zasada ta jest konsekwentnie realizowana, za wyjątkiem dwóch przypadków (dotyczących większych obszarów zajmowanych przez te gleby). Lokalizacji zabudowy usługowo - logistycznej w otoczeniu drogi krajowej (fig. 6.3.A) oraz wyznaczonego dla eksploatacji surowców mineralnych (fig. 6.3.B).

O ile ze względów społecznych i ekonomicznych strata gleb dla lokalizacji centrum logistycznego jest uzasadniona, o tyle w tym drugim przypadku, przy wątpliwościach dotyczących potencjalnego złoza, przeznaczenie gruntów na cele nierolnicze jest problematyczne. Gleby te w przypadku podjęcia eksploatacji zostaną utracone bezpowrotnie. Perspektywa ekonomiczna również przemawia na korzyść pozostawienia tych gleb w uprawie. Czas ich wykorzystania może być wielokrotnie dłuższy w użytkowaniu rolniczym, i dochód globalnie wyższy niż w przypadku

eksploatacji np. piasków. Tu efekt (możliwe, że wysoki) będzie jednak krótkotrwały. Potem wysoki nakład na rekultywację i zagospodarowanie a w konsekwencji wątpliwy dochód z upraw lub plantacji założonych w zagospodarowaniu.

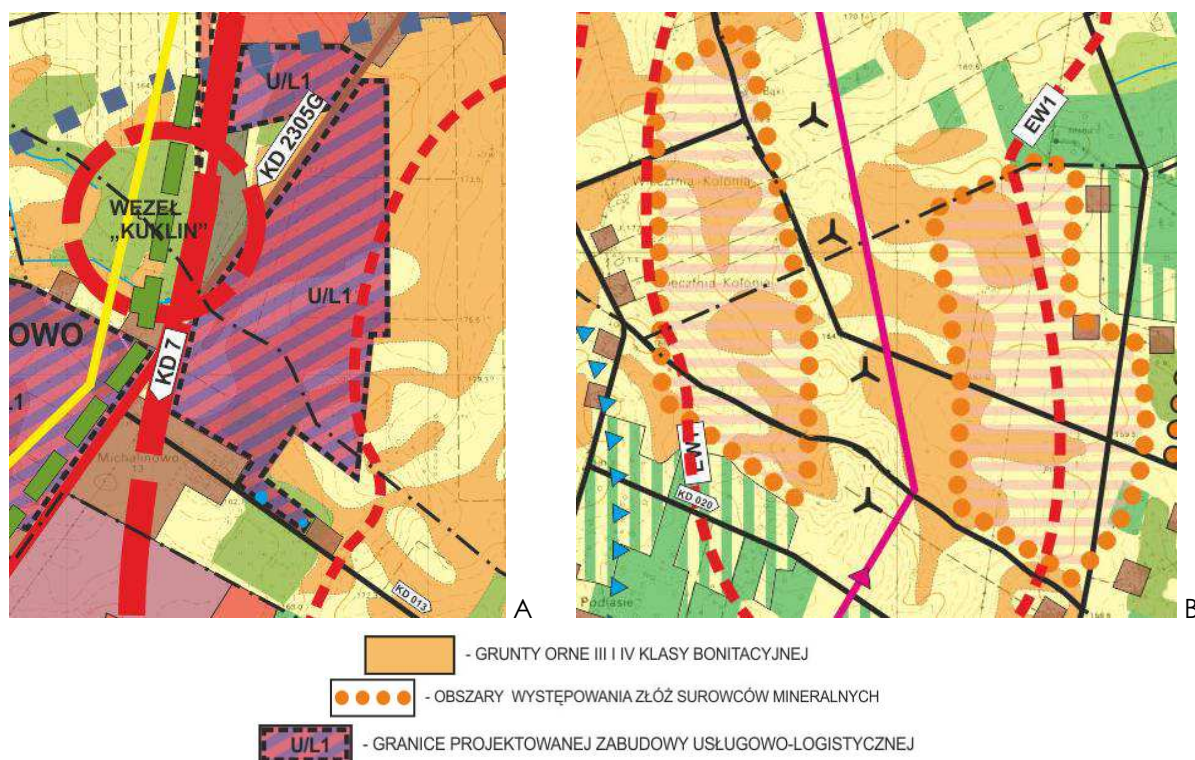

Fig.6.3. Przeznaczenie gruntów klas III – IV na cele nierolnicze.

Jako obszary wskazane do rehabilitacji i rekultywacji wskazano „tereny po eksploatacji surowców okruchowych, występujące na gruntach wsi Grzybowo - Bąki, Uniszki – Cegielnia, Uniszki Zawadzkie, Kołakowo, które należy zagospodarować na cele rolne lub wodne”.

W tym przypadku zaleca się dostosowanie treści zapisu merytorycznego (kierunek rolny, wodny) z dyspozycją przestrzenną (kierunek leśny) według przedstawienia na rysunku studium (fig.6.4).

Fig.6.4. Teren eksploatacji piasków (zaznaczenie, omówiony i przedstawiony w dalszej części opracowania) z wyznaczonym kierunkiem rekultywacji i zagospodarowania w kierunku leśnym – według rysunku, rolnym lub wodnym – według zapisu ustaleń studium.

6.5 Krajobraz

6.5.1 Współczynniki zainwestowania

Istotny wpływ na walory krajobrazu (wnętrz urbanistycznych i widoków „na” obszary zabudowane) odgrywają wyznaczone w opracowaniach planistycznych wskaźniki zainwestowania. Te ustalone w ocenie studium zamieszczono w tabeli 6.3.

Tab.6.3. Współczynniki zainwestowania przyjęte w ustaleniach studium.

Zabudowa	Minimalna powierzchnia działki [m ²]	Minimalny udział terenów czynnych biologicznie* [%]	Maksymalna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość projektowanych budynków liczona od powierzchni terenu do kalenicy [m] nachylenie połaci dachowych 20 – 45°		
				budynków mieszkalnych – dachy dwuspadowe [m] (ilość kondygnacji)	budynków gospodarczych, garażowych, inwentarskich	rozbudowa i modernizacja istniejących budynków mieszkalnych z płaskimi dachami
mieszkaniowa jednorodzinna	800	70	0,4	10 (1/3)	6	11 (2/3)
mieszkaniowa jednorodzinna z usługami nieuciążliwymi	1200	60	0,6 (zabudowa mieszkaniowo – usługowa)		6	
usług nieuciążliwych	1200		0,8 (zabudowa usługowa)		6 (zabudowa usługowa)	
zagrodowa					8	
działka letniskowa	1200					
	1500 (na terenach zalesionych)					
usługowo - produkcyjna		40				
przemysłowo – składowa		30	0,4			
obiekty infrastruktury oraz budowle rolnicze jak elewatory, magazyny, kominy,				należy kształtować zgodnie z wymogami przepisów odrębnych		

* tj. niezabudowanych i nie pokrytych substancją nieprzepuszczalną.

() w nawiasach podano nazwę rodzaju zabudowy pod którą określono odpowiedni współczynnik.

Usystematyzowanie zapisów studium pozwala stwierdzić, że nie dla każdego z rodzajów zabudowy, choć byłoby to wskazane, wyznaczono wskaźniki zainwestowania.

Zaleca się określenie wskaźników dla wszystkich rodzajów zabudowy, tam gdzie jest to uzasadnione, np. dla zabudowy przemysłowej określenie powierzchni działki nie jest zasadne. Jednak już dla zabudowy zagrodowej to ma uzasadnienie (też innych współczynników). Zaleca się również dla uniknięcia trudności interpretacyjnych uporządkowanie nazewnictwa dla różnych rodzajów zabudowy (ważnym byłoby przypisanie do wyznaczonych w studium rodzajów, wszystkich istniejących rodzajów zabudowy).

Dla wyznaczonych wskaźników zainwestowania (dla zabudowy, dla której było to możliwe – podano wszystkie wskaźniki) obliczono; możliwą powierzchnię użytkową obiektów i powierzchnię zajęta przez obiekty (wynik przedstawiono w tabeli 6.4). Przyjęto:

- wskaźnik intensywności zabudowy „I” - przyjęto stosunek powierzchni ogólnej (P_o – powierzchni wszystkich kondygnacji liczonej w zewnętrznym obrysie murów, wraz z powierzchnią ścian) do powierzchni terenu działki (P_t): $I = P_o / P_t$.
- Powierzchnia użytkowa (według wskaźnika intensywności zabudowy) – przyjęto jako iloczyn powierzchni działki i wskaźnika intensywności zabudowy.

- Powierzchnia do zabudowy – przyjęto jako różnicę pomiędzy powierzchnią działki a powierzchnią biologicznie czynną, pomniejszoną o 10% z tytułu wprowadzenia powierzchni szczelnych (podjazdy, dojścia).

Tab.6.4. Wynik obliczeń dla określenia powierzchni użytkowej obiektów budowlanych oraz powierzchni działki przeznaczonej do zabudowy, według rodzajów zabudowy.

Zabudowa	Minimalna powierzchnia działki	Minimalny udział terenów czynnych biologicznie	Maksymalna intensywność zabudowy	Powierzchnia użytkowa	Powierzchnia do zabudowy
	[m ²]	[lnm]	[lnm]	[m ²]	[m ²]
mieszkaniowa jednorodzinna	800	0,7	0,4	320	216
mieszkaniowa jednorodzinna z usługami nieuciążliwymi	1200	0,6	0,6	720	432
usług nieuciążliwych	1200	0,4*	0,8	960	648

* przyjęto jak dla zabudowy przemysłowo – usługowej.

Jak można zauważyć wyznaczone wskaźniki nie spowodują, tam gdzie da się to obliczyć, obiektów o zaburzonych proporcjach powodujących niekorzystne oceny w odbiorze wizualnym. Należy jednak zauważyć, że obliczenia przeprowadzono dla obiektów zintegrowanych (jeden obiekt na działce). Przy lokalizowaniu np. oddzielnego garażu czy obiektu usługowego dotrymanie ustalonych wskaźników może być trudne, a dla zachowania powierzchni biologicznie czynnej niemożliwe.

Proponuje się zatem aby w ustaleniach zostały uregulowane kwestie związane z lokowaniem obiektów na pojedynczej działce. Czy dopuszcza się jeden obiekt, czy kilka, na jakiej zasadzie mają być lokowane usługi. Czy jako tzw. „wbudowane”, czy jako oddzielny budynek (w takich przypadkach skutecznym narzędziem ograniczającym oddziaływanie (na jakość środowiska) i skalę lokowanych obiektów ograniczenie ich powierzchni użytkowej np. do 200 m².

W ustaleniach znalazł się zapis określający minimalną powierzchnię działki w zabudowie letniskowej na 1500 m² „na terenach zalesionych”. Wprowadzenie w dyspozycji przestrzennej studium nie zidentyfikowano możliwości wystąpienia takiej sytuacji, jednak już obecność takiego zapisu budzi poważne wątpliwości. Choćby ze względu na występującą w zapisie studium wewnętrzną sprzeczność. Z jednej strony zakłada się ochronę lasów i zadrzewień (ochrona siedlisk) a z drugiej strony dopuszczenie lokowania na ich terenie zabudowy (eliminacja siedlisk).

Z tego powodu zaleca się usunięcie inkryminowanego zapisu.

6.5.2 Inne ustalenia

Korzystnymi zapisami dotyczącymi ochrony krajobrazu w studium są

- sukcesywne zastępowanie napowietrznych linii elektroenergetycznych kablami ziemnymi,
- wprowadzanie zalesień śródpolnych, przydrożnych, przy ciekach i miedzach, podkreślających utrwaloną strukturę własnościową, (utrzymywanie historycznych podziałów własnościowych wraz z formami je utrwalającymi - graniczne zadrzewienia, kopce itp.).

6.5.3 Elektrownia wiatrowa

Zmianą studium wyznaczono obszary przewidziane dla rozwoju energetyki wiatrowej (trzy pola, na których będą zlokalizowane turbiny elektrowni) na gruntach sołectw:

- Uniszki – Cegielnia; Uniszki Zawadzkie, Windyki; Michalinowo,
- Kuklin; Kulany; Wiecznia Kościelna,
- Bąki; Grzybowo.

Zdecydowanie planowane przedsięwzięcie będzie miało znaczący wpływ na krajobraz gminy. Problem omówiono szerzej w dalszej części opracowania, przy ocenie dyspozycji przestrzennej studium.

6.6 Zasoby naturalne

Odniesienie do kopalin w ustaleniach studium jest dalece niepełne. Brak przedstawienia udokumentowanych złóż jak również wyznaczonych decyzjami koncesyjnymi obszarów i terenów górniczych, o których mowa w rozdziale 2.3. niniejszego opracowania.

Przedstawiona lista opisująca złoża kruszyw naturalnych jest zatem w jednej części niepełna. Z drugiej strony umieszczono na liście tereny (w rejonach; Wiecznia Kolonia – Grzybów Wielki i Grzebska), w których choć uznano je za perspektywiczne tereny eksploatacji (według posiadanej informacji) nie prowadzono prac dokumentacyjnych. Również w opisie map geologiczno-gospodarczych żaden z wymienionych rejonów nie jest traktowany jako teren potencjalnej eksploatacji. Jako taki w obszarze gminy przedstawiono teren w rejonie Windyk (fig. 6.5).

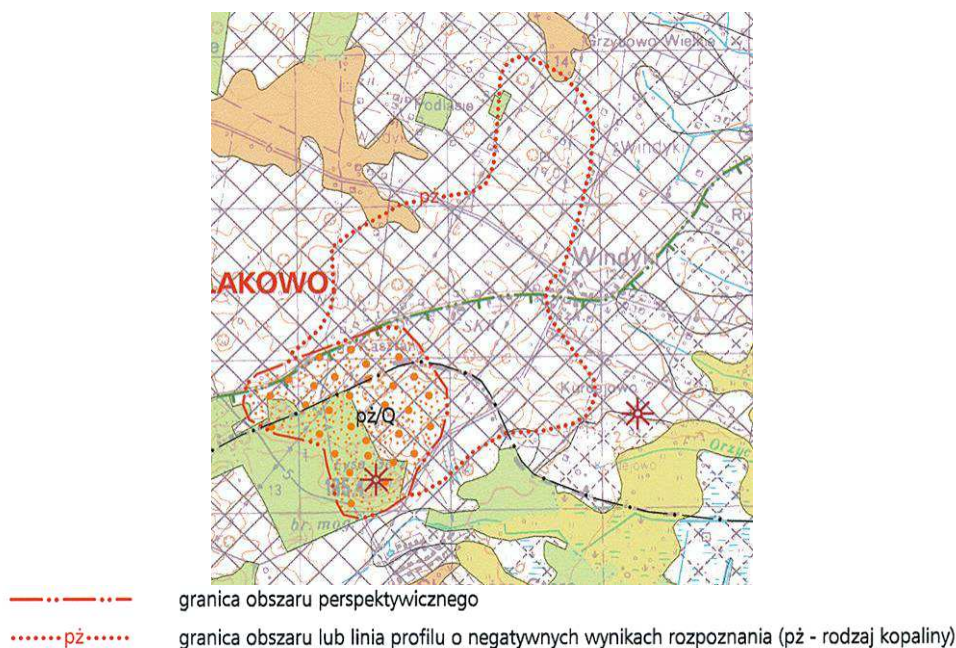

Fig.6.5. Fragment ark MGGP 389 – Mława.

Szerzej problem związany z eksploatacją surowców mineralnych omówiono w dalszej części opracowania, przy ocenie dyspozycji przestrzennej zmiany studium.

6.7 Zabytki

Ustalenia dotyczące zasad ochrony (oprócz listy obiektów) zasadzają się na odwołaniu do przepisów odrębnych – stanowiących obowiązek uzgadniania wszelkich prac z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W ustaleniach użyto sformułowania ... „*Wszelkie działania związane z ich przekształceniem mogą być podejmowane wyłącznie po uzyskaniu pisemnego pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.*” ...

Zwraca się uwagę, że nie tylko prace związane z przekształceniem obiektu chronionego wymagają uzgodnienia z konserwatorem, ale wszelkie prace podlegają takiemu obowiązkowi. Zapis wymaga korekty.

Ustalenia zawierają również odwołanie do gminnej ewidencji zabytków. Jako, że takowa jeszcze nie powstała, odwołanie ogranicza się do informacji, że ustawowy obowiązek jej sporządzenia spoczywa na samorządzie lokalnym.

W ustaleniach zawarto również zalecenie „utrwalenia elementów kultury niematerialnej będących świadectwem historii i działalności poprzednich pokoleń, w tym: miejsca bitew z okresu powstań niepodległościowych w XIX i XX wieku, w tym także miejsce pamięci historycznej bitwy mławskiej w 1939 roku w Uniszkach Zawadzkich - Mauzoleum Żołnierzy Września, Pomnik Piechura i pozostałościami fortyfikacji linii obronnej sprzed 1939 r.” Również w tym przypadku oprócz

zapisu intencyjnego nie określono zasad działań czy też uwarunkowań zagospodarowania przestrzeni wynikających z faktu istnienia tych obiektów.

6.8 Dobra materialne

6.8.1 Ochrona przed powodzią

Korzystnym zapisem studium jest wyłączenie terenów narażonych na zalanie wodami powodziowymi Orzyca (dla innych cieków powierzchniowych nie znaleziono informacji o zagrożeniu powodziowym – odpowiednie opracowania studialne) z zabudowy oraz pozostawienie w dotychczasowym zagospodarowaniu (użytki rolne).

W zapisie użyto terminu „tereny bezpośrednio zagrożone powodzią” tymczasem zmiana przepisów Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U.05.239.2019 j.t., z późn. zmianami), wprowadziła ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. (Dz.U.11.32.159) zmieniającą ustawę z dnia 18 marca 2011 r. wprowadziła między innymi definicję obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (art. 9 ust. 1 pkt 6c dodany przez art. 1 pkt 6 lit. A, tiret czwarte): ...

6c) obszarach szczególnego zagrożenia powodzią - rozumie się przez to:

- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat, ...

W związku z wprowadzoną zmianą zaleca się zmianę dostosowawczą zapisu ustaleń studium.

6.8.2 Strefa bezpieczeństwa wyznaczona dla elektrowni wiatrowej

Ustaleniami studium wyznaczono strefę wyznaczono strefę ochronną dla zabudowy (obszar planowanej strefy bezpieczeństwa) od turbin wiatrowych, jej promień ma wynosić 500 m od każdej z nich. Wyłączono w niej możliwość lokalizacji zabudowy zagrodowej i mieszkaniowo – usługowej.

Zaleca się uzupełnienie ustaleń planu o podanie podstaw wyznaczenia tej strefy (niezależnie od tego czy są ku temu podstawy prawne, czy też wynika to ze zdrowego rozsądku, w wypadku katastrofy budowlanej – szerokość strefy wynosi mniej więcej dwie wysokości pojedynczej turbiny, a oddalenie od zabudowy na tą odległość winno jej zapewnić pełne bezpieczeństwo).

7 PRZEWIDYWANE SKUTKI ŚRODOWISKOWE REALIZACJI USTALEŃ ZMIANY STUDIUM W DYSPOZYCJI PRZESTRZENNEJ

Omówiono wykorzystując przedstawienie obszaru na mapach problemowych, skutki oraz ich ocenę przedstawiono w formie tabelarycznej (ocenę ogólną dla rodzajów przeznaczenia przedstawiono wspólnie, cechy i skutki pojedynczej lokalizacji omówiono rozdzielnie). Zastosowano kolejność jak w Uchwale nr VI/50/11 Rady Gminy Wieczfnia Kościelna z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXII/161/09 Rady Gminy Wieczfnia Kościelna z dnia 24 sierpnia 2009 roku w sprawie przystąpienia do zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieczfnia Kościelna. Uchwała stanowi, że:

..., „Przedmiotem opracowania (zmiany studium) będą:

1. zmiany przeznaczenia terenów:

- a. na tereny mieszkaniowo - usługowe w miejscowości Windyki, w granicach określonych na załączniku nr 1 oraz w miejscowości Kuklin², Michalinowo, Uniszki Gumowskie³ w granicach określonych na załączniku nr 13 (wymieniono załączniki do przywołanej uchwały),
- b. na tereny zabudowy lotniskowej w miejscowości Wieczfnia - Kolonia w granicach określonych na załączniku nr 8,

² zmiany nie zidentyfikowano na rysunku studium, w takich przypadkach oceny nie dokonano.

³ j.w.